

- projekt -

**UCHWAŁA NR ...../...../2024
RADY POWIATU STRZELIŃSKIEGO**

z dnia .....

**w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego w Powiecie
Strzelińskim na lata 2024-2030**

Na podstawie art. 2 ust. 4 pkt 1 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 917), § 2 ust. 1 pkt 8 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 października 2023 roku w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2023-2030 (Dz.U. z 2023 r., poz. 2480), w związku z art. 4 ust.1 pkt 2 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 107) Rada Powiatu Strzelińskiego uchwala, co następuje:

§1

Przyjmuje się Powiatowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego w Powiecie Strzelińskim na lata 2024-2030, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu w Strzelinie.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

RADCA PRAWNY
Tomasz Zygmund

UZASADNIENIE

Przedmiotem regulacji jest przyjęcie „Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego w Powiecie Strzelińskim na lata 2024-2030”.

Obowiązek sporządzenia Programu nakłada na jednostki samorządu terytorialnego ustawa z dnia 19 sierpnia 2004 roku o ochronie zdrowia psychicznego oraz Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 października 2023 roku w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2023-2030.

Program składa się z dwóch części. Pierwsza opisuje stan obecny i sięga danych z lat 2021-2023. Została opracowana na podstawie danych podmiotów realizujących zadania dotyczące promocji zdrowia psychicznego i profilaktyki zaburzeń psychicznych na terenie Powiatu Strzelińskiego oraz innych materiałów źródłowych. Druga część wyznacza kierunki działań na lata 2024-2030, które zmierzać mają do osiągnięcia celu nadrzędnego – zapewnienia osobom z zaburzeniami psychicznymi wszechstronnej i kompleksowej opieki oraz wsparcia adekwatnych do ich potrzeb.

Mając na uwadze powyższe zasadne jest podjęcie uchwały.

Wnioskodawca:
Zarząd Powiatu w Strzelinie

RADCA PRAWNY
Tomasz Zygmund

Załącznik do Uchwały Nr .....
Rady Powiatu Strzelińskiego
z dnia ..... 2024r.

**POWIATOWY PROGRAM
OCHRONY ZDROWIA PSYCHICZNEGO
W POWIECIE STRZELIŃSKIM
NA LATA 2024 - 2030**

STRZELIN, 2024

SPIS TREŚCI

I. Wprowadzenie	3
II. Struktura demograficzna Powiatu Strzełińskiego	4
III. Diagnoza występowania zaburzeń psychicznych na terenie Powiatu Strzełińskiego.....	6
IV. Formy wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi w Powiecie Strzełińskim.....	13
V. Edukacja dzieci i młodzieży	28
VI. Rynek pracy	33
VII. Analiza szans i zagrożeń w realizacji programu.....	36
VIII. Cele i działania programu.....	39
IX. Realizatorzy programu.....	45
X. Źródła finansowania programu.....	45
XI. Monitoring i ewaluacja programu.....	45

WYKAZ SKRÓTÓW

CZP – Centrum Zdrowia Psychicznego

GOPS – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

JST – jednostki samorządu terytorialnego

KPP – Komenda Powiatowa Policji w Strzelinie

NGO – organizacja pozarządowa

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Strzelinie

POW- ŚDS – Powiatowy Ośrodek Wsparcia - Środowiskowy Dom Samopomocy w Strzelinie

PPP – Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Strzelinie

PSSE – Powiatowa Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna w Strzelinie

I. WPROWADZENIE

Według Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) zdrowie psychiczne to dobrostan fizyczny, psychiczny i społeczny człowieka, a także zdolność do rozwoju i samorealizacji. Pojęcia użyte w tej definicji mają szerokie znaczenia. Ich rozumienie jest subiektywne, uwarunkowane kulturowo i środowiskowo. Zdrowie psychiczne nie oznacza zatem jedynie braku chorób. Przejawia się również w poczuciu własnej wartości, zdolności do własnego rozwoju, odpowiedzialności za swoje życie (decyzje, trudności, sukcesy), zaangażowaniu w życie społeczne, pracę, związek¹.

Problem zaburzeń i chorób psychicznych stał się szczególnie istotny w ostatnich latach. Do wzrostu rozpowszechnienia się problemów ze zdrowiem psychicznym przyczyniła się pandemia COVID-19, rosyjska inwazja na Ukrainę, kryzys migracyjny, stres, uzależnienia.

Powiatowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2024-2030 opracowany został na podstawie Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 października 2023 roku w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2023-2030 (Dz. U. z 2023 roku, poz. 2480) oraz zapisów art. 2 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz.U. z 2024 roku, poz. 917). Zgodnie z art. 1 ust. 1 ustawy ochronę tę zapewniają organy administracji rządowej i samorządowej oraz instytucje do tego powołane. Ustawa przewiduje, że w działaniach z zakresu ochrony zdrowia psychicznego mogą uczestniczyć stowarzyszenia i inne organizacje społeczne, fundacje, samorządy zawodowe, Kościoły i inne związki wyznaniowe oraz grupy samopomocy pacjentów i ich rodzin, a także inne osoby fizyczne i prawne.

Ochrona zdrowia psychicznego obejmuje realizację zadań dotyczących w szczególności:

1. promocji zdrowia psychicznego i zapobiegania zaburzeniom psychicznym,
2. zapewnienia osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym,
3. kształtowania wobec osób z zaburzeniami psychicznymi właściwych postaw społecznych, a zwłaszcza zrozumienia, tolerancji, życzliwości, a także przeciwdziałania ich dyskryminacji.

Zgodnie z art. 3 pkt 1 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego osoba z zaburzeniami psychicznymi to osoba:

1. chora psychicznie (wykazująca zaburzenia psychiatryczne),
2. upośledzona umysłowo,
3. wykazująca inne zakłócenia czynności psychicznych, które zgodnie ze stanem medycznym zaliczane są do zaburzeń psychicznych, a osoba ta wymaga świadczeń zdrowotnych lub innych form pomocy i opieki niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym lub społecznym.

---

¹ <https://pacjent.gov.pl/zapobiegaj/zadbaj-o-swoje-zdrowie-psychiczne> [dostęp 08.07.2024]

Podstawę prawną Programu stanowią poniższe akty prawne:

1. ustawa z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym (t.j. Dz.U. z 2024 roku, poz. 107),
2. ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz.U. z 2024 roku, poz. 146),
3. ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2023 roku, poz. 901 z późn.zm.),
4. ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz.U. z 2024 roku, poz. 44).

Zgodnie z wytycznymi Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2023-2030, Zarząd Powiatu w Strzelinie Uchwałą Nr 639/24 z dnia 19 marca 2024 roku powołał Lokalny Zespół Koordynujący realizację Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2023-2030. Do zadań Zespołu należy:

1. opracowanie i aktualizacja Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Powiatu Strzelińskiego, w oparciu o Narodowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2023-2030, zawierający szczegółowy plan zapewnienia mieszkańcom Powiatu Strzelińskiego koordynowanych, medycznych i społecznych świadczeń,
2. realizacja, koordynowanie i monitorowanie Programu,
3. przygotowanie i udostępnianie mieszkańcom oraz samorządowi województwa aktualizowanego corocznie przewodnika informującego o lokalnie dostępnych formach opieki zdrowotnej, pomocy społecznej i aktywizacji zawodowej dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Celem opracowania lokalnego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego jest przede wszystkim zdiagnozowanie sytuacji zdrowotnej mieszkańców Powiatu Strzelińskiego, przeprowadzenie analizy potrzeb i dostępności każdego rodzaju świadczeń skierowanych do osób z zaburzeniami psychicznymi, w tym osób uzależnionych oraz doświadczających kryzysu psychicznego, a w efekcie końcowym ustalenie obszarów wymagających korekty, aktywizacji i podjęcia działań.

II. STRUKTURA DEMOGRAFICZNA POWIATU STRZELIŃSKIEGO²

Powiat Strzeliński położony jest we wschodniej części województwa dolnośląskiego, tuż przy granicy z Opolszczyzną i zajmuje powierzchnię 622 km². Powiat tworzy pięć gmin: miejsko-wiejskie Strzelin i Wiązów oraz wiejskie – Borów, Kondratowice i Przeworno. Sąsiaduje z Powiatem Wrocławskim i Oławskim (od północy), Dzierżoniowskim (od zachodu), Ząbkowickim (od południa) oraz – należącym już do województwa opolskiego Powiatem Nyskim i Brzeskim (od wschodu).

---

² Dane demograficzne pochodzą ze „Statystycznego Vademecum Samorządowca 2023” - GUS

Ziemia Strzelińska leży na granicy dwóch krain geograficznych: Niziny Śląskiej i Przedgórze Sudeckiego. Północna część powiatu wchodząca w skład Równiny Wrocławskiej i Równiny Grodkowskiej jest obszarem o charakterze rolniczym. Decydują o tym przede wszystkim znakomitej jakości gleby. Południowa część powiatu to tereny Wzgórz Strzelińskich i Wzgórz Niemczańskich, które wchodzą w skład Przedgórze Sudeckiego. Ich wysokość osiąga 393 m n.p.m. (Gromnik – najwyższe wzniesienie Wzgórz Strzelińskich). Strzelin leży mniej więcej w połowie drogi między Wrocławiem (40 km) a granicą czeską (45 km). Przez jego teren biegną ważne szlaki komunikacyjne: autostrada A4, linia kolejowa oraz droga krajowa 39³.

Powiat Strzeliński według stanu na dzień 31.12.2023 roku zamieszkiwały 41 782 osoby (21 166 kobiet oraz 20 616 mężczyzn). Charakteryzuje się gęstością zaludnienia na poziomie 67 osób na km². Gmina Strzelin zajmuje powierzchnię 171 km², którą zamieszkuje 21 450 mieszkańców. Północną część powiatu zajmuje gmina Borów o powierzchni 99 km², licząca 5 013 mieszkańców. Wschodnią część powiatu tworzy gmina Wiązów o powierzchni 142 km², licząca 6 832 mieszkańców. Na południe od gminy Strzelin leży gmina Przeworno o powierzchni 112 km², licząca 4 504 mieszkańców. Gminą najdalej wysuniętą na zachód jest gmina Kondratowice o powierzchni 98 km² z liczbą mieszkańców 3 983.

Szczegółowy podział administracyjny Powiatu Strzelińskiego

³ <https://powiatstrzelinski.pl/powiat-strzelinski.html> [dostęp 09.07.2024]

Tabela Nr 1. Sytuacja demograficzna Powiatu Strzezińskiego

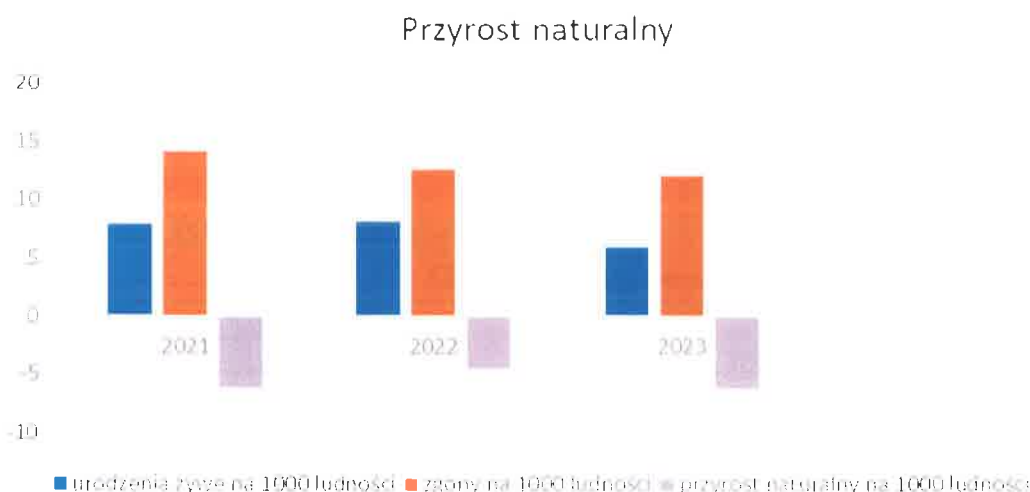
Powiat Strzeziński	Rok		
	2021	2022	2023
Liczba mieszkańców ogółem	42 239	41 990	41 782

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ze „Statystycznego Vademecum Samorządowca 2023” - GUS

Tabela Nr 2. Przyrost naturalny w Powiecie Strzezińskim

Powiat Strzeziński	2021	2022	2023
Urodzenia żywe na 1000 ludności	7,88	8,07	5,9
Zgony na 1000 ludności	14,12	12,61	12,08
Przyrost naturalny na 1000 ludności	-6,23	-4,53	-6,19

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ze „Statystycznego Vademecum Samorządowca 2023” - GUS

Wykres Nr 1. Przyrost naturalny w Powiecie Strzezińskim

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ze „Statystycznego Vademecum Samorządowca 2023” - GUS

III. DIAGNOZA WYSTĘPOWANIA ZABURZEŃ PSYCHICZNYCH NA TERENIE POWIATU STRZEZIŃSKIEGO

Jak wynika z „Mapy potrzeb zdrowotnych na lata 2020-2026” w 2023 roku w Polsce było łącznie 1599,94 tys. pacjentów psychiatrycznych (z tego 1398,92 tys. w opiece psychiatrycznej i 271,39 tys. w leczeniu uzależnień). W województwie dolnośląskim było 117,08 tys. pacjentów (z tego 103,63 tys. w opiece psychiatrycznej i 19,43 tys. w leczeniu uzależnień).

W rozpoznanych zaburzeniach dominowały zaburzenia lękowe (601,4 tys. w skali ogólnopolskiej i 46,48 tys. w skali województwa dolnośląskiego) oraz zaburzenia nastroju (325,38 tys. w Polsce i 20,12 tys. w skali województwa dolnośląskiego)⁴.

⁴ <https://basiw.mz.gov.pl> [dostęp 09.07.2024]

Wykres Nr 2. Opieka psychiatryczna i leczenie uzależnień osób dorosłych w Polsce w roku 2023 (400k=400 tys.)

Źródło: Opracowanie DAiS na podstawie danych NFZ (<https://basiw.mz.gov.pl>)

Tabela Nr 3. Liczba osób leczonych w Poradni Zdrowia Psychicznego przy PZLA w Strzelinie wg rozpoznania zasadniczego w latach 2021-2023

Grupa schorzeń	2021	2022	2023
Organiczne zaburzenia niepsychotyczne	90	88	103
Organiczne zaburzenia psychotyczne	117	118	114
Schizofrenia	312	310	269
Zaburzenia schizotypowe: schizoafektywne i urojeniowe (bez schizofrenii)	26	16	22
Zaburzenia afektywne	387	410	370
Zaburzenia nerwicowe	728	789	837
Zaburzenia osobowości i zachowania dorosłych	91	53	76
Upośledzenie umysłowe	71	62	56
Zaburzenia spowodowane użyciem alkoholu	15	29	28
Zaburzenia spowodowane używaniem substancji psychoaktywnych	26	22	19
Inne	6	1	20
Ogółem	1869	1898	1914

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Publicznego Zakładu Lecznictwa Ambulatoryjnego w Strzelinie

Tabela Nr 4. Liczba porad i osób leczonych w Stowarzyszeniu Św. Celestyna w Mikoszowie w latach 2021-2023

	Porady udzielone w poradniach ogółem				Liczba osób		
	Psycholog	Psychiatra	Inny terapeuta	RAZEM	Oddział 2703	Oddział 2700	Liczba specjalistów
2021	6335	2403	6103	14841	44	54	53
2022	6183	2154	17545	25882	45	51	
2023	7773	2059	8729	18561	29	50	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ze Stowarzyszenia Św. Celestyna w Mikoszowie

Tabela Nr 5. Liczba osób leczonych w Stowarzyszeniu Św. Celestyna w Mikoszowie wg rozpoznania zasadniczego w latach 2021-2023

Grupa schorzeń	2021	2022	2023
Leczeni, których zaburzenia spowodowane były używaniem substancji psychoaktywnych	16	5	11
Leczeni na schizofrenię	30	30	36
Leczeni na inne zaburzenia psychotyczne	4	1	4
Zaburzenia afektywne	104	94	113
Zaburzenia nerwicowe	239	221	251
Zaburzenia osobowości zachowania dorosłych	41	17	17
Upośledzenie umysłowe	69	23	22
Nieokreślone zaburzenia psychiczne	0	0	1
Osoby, u których była wdrożona lub kontynuowana terapia farmakologiczna	490	580	631

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ze Stowarzyszenia Św. Celestyna w Mikoszowie

Główną przyczyną leczenia pacjentów w Powiecie Strzelińskim według rozpoznania były zaburzenia nerwicowe. Ich liczba wzrosła z 967 w roku 2021 do 1088 w roku 2023. Kolejną grupą pacjentów pod względem liczebności stanowiły osoby z zaburzeniami afektywnymi (zaburzeniami nastroju). W 2021 roku leczeniu poddano 491 osób, w 2022 roku – 504 osób, a w 2023 – 483 osób.

Tabela Nr 6. Ogólna liczba porad udzielonych w Poradni Zdrowia Psychicznego przy PZLA w Strzelinie w latach 2021-2023 w podziale na płeć oraz grupę wiekową

Grupa wiekowa	2021	2022	2023
Kobiety: 18-25 lat	81	57	78
26-40 lat	307	217	282
41-65 lat	796	536	467
pow. 65 r.ż.	742	486	448
Mężczyźni: 18-25 lat	11	15	30
26-40 lat	107	97	109
41-65 lat	310	327	348
pow. 65 r.ż.	255	203	191

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Publicznego Zakładu Lecznictwa Ambulatoryjnego w Strzelinie

Tabela Nr 7. Liczba osób leczonych w Stowarzyszeniu Św. Celestyna w Mikoszowie w latach 2021-2023 w podziale na płeć oraz grupę wiekową

	Liczba osób leczonych ogółem (w tym po raz pierwszy)	0-18		18-29		30-64		65+	
		Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni
2021	1871	352	792	140	89	193	204	92	9
2022	1858	384	837	104	118	200	100	74	41
2023	1940	427	882	47	92	194	150	0	148
	Leczeni po raz pierwszy								
2021	20	3	3	5	4	0	5		
2022	22	2	6	5	4	0	5		
2023									

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Publicznego Zakładu Lecznictwa Ambulatoryjnego w Strzelinie

W okresie 2021-2023 zauważalna jest największa liczba osób z zaburzeniami psychicznymi w grupie wiekowej powyżej 41 roku życia. Analizując pacjentów z podziałem na płeć wyraźnie widać, że więcej porad udzielanych jest kobietom.

Tabela Nr 8. Liczba specjalistów udzielających świadczeń zdrowotnych w dziedzinie zdrowia psychicznego w podziale na poszczególne jednostki organizacyjne prowadzone przez Stowarzyszenie Św. Celestyna w Mikoszowie

	1791 - Ośrodek Środowiskowej Opieki Psychologicznej i Psychoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży – I poziom referencyjny	2703 – świadczenia dzienne psychiatryczne rehabilitacyjne dla dzieci i młodzieży	1708 – świadczenia dla osób z autyzmem dziecięcym lub innymi całościowymi zaburzeniami rozwoju	2708 – świadczenia dzienne rehabilitacyjne dla osób z całościowymi zaburzeniami rozwojowymi	CZP – świadczenia opieki zdrowotnej w Centrum Zdrowia Psychicznego
Psychiatra	0	3	3	4	6
Psycholog	5	6	6	6	14
Psychoterapeuta	3	0	0	0	4
Terapeuta środowiskowy	2	0	0	0	2
Pedagog specjalny	0	0	17	1	0
Logopeda	0	0	4	4	0
Terapeuta zajęciowy	0	19	8	17	12
Pielęgniarka	0	2	2	3	11
Pracownik socjalny	0	0	0	1	1
Fizjoterapeuta	0	0	4	2	0
Neurolog	0	0	1	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ze Stowarzyszenia Św. Celestyna w Mikoszowie

Tabela Nr 9. Statystyka zdarzeń (próby i samobójstwa) w latach 2021-2023

Grupa wiekowa	2021		2022		2023	
	Próba samobójcza	Zgon w wyniku samobójstwa	Próba samobójcza	Zgon w wyniku samobójstwa	Próba samobójcza	Zgon w wyniku samobójstwa
Kobiety: 0-10 lat	1	0	0	0	0	0
10-20 lat	0	0	4	0	7	0
20-30 lat	5	0	4	0	5	0
30-40 lat	8	1	2	0	6	0
40-50 lat	2	1	3	1	3	1
50-60 lat	2	0	0	1	1	0
pow. 60 lat	1	1	0	0	1	0
RAZEM	19	3	13	2	23	1
Mężczyźni: 0-10 lat	0	0	0	0	0	0
10-20 lat	3	0	2	0	0	0
20-30 lat	0	0	4	2	5	2
30-40 lat	3	0	13	1	5	1
40-50 lat	2	0	3	1	9	3
50-60 lat	0	0	5	1	5	2
pow. 60 lat	1	1	6	2	2	2
RAZEM	9	1	33	6	26	10

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Komendy Powiatowej Policji w Strzelinie

Powyższa tabela przedstawia w ujęciu ilościowym próby samobójcze oraz zgony w wyniku samobójstw na przestrzeni lat 2021-2023 w Powiecie Strzelińskim w różnych grupach wiekowych oraz z podziałem na płeć. Metody podejmowanych prób samobójczych to przede wszystkim powieszenie się, zażycie leków, podcięcie żył, rzucenie się pod pociąg. Do głównych przyczyn prób samobójczych należały: choroby, zaburzenia psychiczne, choroby alkoholowe, konflikty w związkach, zdrady, narkotyki.

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Strzelinie działający przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Strzelinie orzeka na podstawie Ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2024 roku, poz. 44) oraz w oparciu o Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 roku w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz. U. z 2003 roku, poz. 1328 z późn.zm.) i wydaje odpowiednio orzeczenia o:

- niepełnosprawności osób, które nie ukończyły 16 roku życia,
- stopniu niepełnosprawności osób, które ukończyły 16 rok życia,
- wskazaniach do ulg i uprawnień osób posiadających orzeczenia o inwalidztwie lub niezdolności do pracy, o których mowa w art. 5 i 62 Ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, zwane dalej orzeczeniami o wskazaniach do ulg i uprawnień.

Dane dotyczące wydawanych orzeczeń o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności osobom z zaburzeniami psychicznymi:

1). Osoby po 16. roku życia – orzeczenia wydane z symbolem niepełnosprawności: 01-U (upośledzenia umysłowe), 02-P (w tym: zaburzenia psychosomatyczne, zaburzenia nastroju, utrwalone zaburzenia lękowe o znacznym stopniu nasilenia, zespoły otępienne) i 12-C (całościowe zaburzenia rozwojowe, powstałe przed 16. rokiem życia, z utrwalonymi zaburzeniami interakcji społecznych lub komunikacji werbalnej oraz stereotypami zachowań, zainteresowań i aktywności).

a). ilość i rodzaj orzeczeń

Tabela Nr 10. Ilość orzeczeń wydanych przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Strzelinie, wydanych w latach 2021-2023, zawierających symbol przyczyny niepełnosprawności: 01-U, 02-P oraz 12-C

Symbol przyczyny niepełnosprawności	Ilość wydanych orzeczeń		
	2021	2022	2023
01-U	15	11	11
02-P	61	57	54
12-C	10	6	1
RAZEM:	86	74	66
		226	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z PZON w Strzelinie

Tabela Nr 11. Ilość orzeczeń wydanych przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Strzelinie, wydanych w latach 2021-2023, zawierających symbol przyczyny niepełnosprawności: 01-U, 02-P oraz 12-C z podziałem na stopień znaczny, umiarkowany i lekki

Symbol przyczyny niepełnosprawności	Stopień znaczny			Stopień umiarkowany			Stopień lekki		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023
01-U	6	6	2	9	5	5	0	0	4
02-P	28	27	28	18	19	20	15	11	6
12-C	4	2	0	3	0	0	3	4	1
RAZEM	38	35	30	30	24	25	18	15	11
	103			79			44		

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z PZON w Strzelinie

b). ilość orzeczeń z symbolem 01-U, 02-P, 12-C z podziałem na wiek i płeć

Tabela Nr 12. Ilość orzeczeń wydanych przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Strzelinie, wydanych w latach 2021-2023, zawierających symbol przyczyny niepełnosprawności: 01-U, 02-P oraz 12-C z podziałem na wiek

Symbol przyczyny niepełnosprawności	Wiek											
	16-25			26-40			41-60			pow. 61 r.ż.		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023
01-U	8	10	8	6	1	1	1	0	1	0	0	1
02-P	2	2	2	16	5	4	12	16	8	31	34	40
12-C	10	6	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Razem	20	18	11	22	6	5	13	16	9	31	34	41
	49			33			38			106		

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z PZON w Strzelinie

Tabela Nr 13. Ilość orzeczeń wydanych przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Strzelinie, wydanych w latach 2021-2023, zawierających symbol przyczyny niepełnosprawności: 01-U, 02-P oraz 12-C z podziałem na płeć

Symbol przyczyny niepełnosprawności	Kobiety			Mężczyźni		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023
01-U	7	4	5	8	7	6
02-P	34	30	34	27	27	20
12-C	1	2	0	9	4	1
RAZEM	42	36	39	44	38	27
	117			109		

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z PZON w Strzelinie

c). ilość orzeczeń z symbolem 01-U, 02-P, 12-C z podziałem na poziom posiadanego wykształcenia

Tabela Nr 14. Ilość orzeczeń wydanych przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Strzelinie, wydanych w latach 2021-2023, zawierających symbol przyczyny niepełnosprawności: 01-U, 02-P oraz 12-C z podziałem na poziom posiadanego wykształcenia

Symbol przyczyny niepełno-	Wykształcenie				
	mniej niż podstawowe	podstawowe	zasadnicze	średnie	wyższe

sprawności	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023
01-U	7	3	1	5	6	8	3	2	2	0	0	0	0	0	0
02-P	6	6	6	21	15	18	11	15	14	19	17	14	4	4	2
12-C	2	3	0	5	3	0	0	0	0	3	1	0	0	0	1
RAZEM	15	12	7	31	24	26	14	17	16	22	18	14	4	4	3
	34			81			47			54			11		

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z PZON w Strzelinie

Tabela Nr 15. Ilość orzeczeń wydanych przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Strzelinie, wydanych w latach 2021-2023, zawierających symbol przyczyny niepełnosprawności: 01-U, 02-P oraz 12-C z podziałem na ilość osób pozostających w zatrudnieniu

Symbol przyczyny niepełnosprawności	Ilość osób pozostających w zatrudnieniu		
	2021	2022	2023
01-U	1	0	0
02-P	5	5	1
12-C	0	0	1
RAZEM	6	5	2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z PZON w Strzelinie

Jak wynika z powyższej analizy ilość orzeczeń dotyczących upośledzenia umysłowego, zaburzeń psychicznych i całościowych zaburzeń rozwojowych jest zmienna, natomiast zawsze stanowi niewielki odsetek orzeczeń wydanych przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Strzelinie. W roku 2021 wydano 86 orzeczeń z symbolami przyczyny niepełnosprawności 01-U, 02-P, 12-C (czyli trzy symbole z dwunastu orzekanych), co stanowiło 12,03% ogółu orzeczeń, w roku 2022 – wydano 74 orzeczenia (11,82%), w roku 2023 – 66 orzeczeń (9,23%). Najliczniejszą w tej grupie stanowią orzeczenia wydane z powodu zaburzeń i chorób psychicznych, tj. w latach 2021-2023 łącznie 172 orzeczenia, co stanowiło 8,37% ogółu orzeczeń.

W analizowanej grupie osób najwięcej orzeczeń wydano w stopniu umiarkowanym. Najliczniejszą grupę osób orzekanych stanowią osoby w wieku powyżej 61 roku życia, z wykształceniem podstawowym, zasadniczym i średnim.

2). Osoby do 16. roku życia – 01-U (upośledzenia umysłowe), 02-P (w tym: zaburzenia psychosomatyczne, zaburzenia nastroju, utrwalone zaburzenia lękowe o znacznym stopniu nasilenia, zespoły otępienne) i 12-C (całościowe zaburzenia rozwojowe, powstałe przed 16 rokiem życia, z utrwalonymi zaburzeniami interakcji społecznych lub komunikacji werbalnej oraz stereotypami zachowań, zainteresowań i aktywności).

a). ilość i rodzaj orzeczeń

Tabela Nr 16. Ilość orzeczeń wydanych przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Strzelinie, wydanych w latach 2021-2023, zawierających symbol przyczyny niepełnosprawności: 01-U, 02-P oraz 12-C

Symbol przyczyny niepełnosprawności	Ilość wydanych orzeczeń		
	2021	2022	2023
01-U	4	5	1
02-P	2	0	5
12-C	21	22	34

RAZEM:	27	27	40
	94		

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z PZON w Strzelinie

b). ilość orzeczeń z symbolem 01-U, 02-P, 12-C z podziałem na wiek i płeć

Tabela Nr 17. Ilość orzeczeń wydanych przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Strzelinie, wydanych w latach 2021-2023, zawierających symbol przyczyny niepełnosprawności: 01-U, 02-P oraz 12-C z podziałem na wiek

Symbol przyczyny niepełnosprawności	Wiek								
	0-3 lat			4-7 lat			8-16 lat		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023
01-U	0	0	0	0	2	0	4	3	1
02-P	0	0	0	0	0	4	2	0	1
12-C	6	4	6	9	12	15	6	6	13
RAZEM	6	4	6	9	14	19	12	9	15
	16			42			36		

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z PZON w Strzelinie

Tabela Nr 18. Ilość orzeczeń wydanych przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Strzelinie, wydanych w latach 2021-2023, zawierających symbol przyczyny niepełnosprawności: 01-U, 02-P oraz 12-C z podziałem na płeć

Symbol przyczyny niepełnosprawności	Kobiety			Mężczyźni		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023
01-U	1	3	0	3	2	1
02-P	0	0	1	2	0	4
12-C	7	9	9	14	13	25
RAZEM	8	12	10	19	15	30
	30			64		

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z PZON w Strzelinie

Ilość orzeczeń dzieci do 16 roku życia z symbolami przyczyny niepełnosprawności 01-U, 02-P oraz 12-C przez lata 2021-2022 utrzymywała się na takim samym poziomie, natomiast w roku 2023 nastąpił wzrost. Z analizy wynika, że dominującym schorzeniem w tej grupie są całościowe zaburzenia rozwojowe, natomiast nielicznie wydawane są orzeczenia z powodu chorób i zaburzeń psychicznych oraz upośledzenia umysłowego.

Najliczniejszą grupę orzekanych stanowią dzieci w wieku 4-7 lat oraz 8-16 lat, najmniej liczną w wieku do 3 lat. Bardzo wyraźnie zaznacza się podział ze względu na płeć, z dużą przewagą chłopców.

IV. FORMY WSPARCIA DLA OSÓB Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI W POWIECIE STRZELIŃSKIM

1. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Strzelinie

Ważnym elementem wsparcia osób z zaburzeniami psychicznymi jest działalność Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Strzelinie. Jednostka ta prowadzi działania adresowane do lokalnej społeczności, w tym do osób z zaburzeniami psychicznymi. Udzielane są dofinansowania ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób

Niepełnosprawnych osobom niepełnosprawnym, w tym osobom z zaburzeniami psychicznymi, m.in.:

- a). uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych,
- b). sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych,
- c). zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów,
- d). likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych,
- e). kosztów działania warsztatów terapii zajęciowej.

W Powiecie Strzelińskim co roku realizowane jest zadanie dofinansowania uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusie rehabilitacyjnym. Celem turnusu rehabilitacyjnego jest ogólna poprawa sprawności psychofizycznej oraz rozwijanie umiejętności społecznych uczestników, między innymi poprzez nawiązywanie i rozwijanie kontaktów społecznych, realizację i rozwijanie zainteresowań, a także przez udział w innych zajęciach przewidzianych programem turnusu.

Dofinansowanie likwidacji barier pozwala na umożliwienie lub w znacznym stopniu ułatwienie osobie niepełnosprawnej wykonywanie podstawowych codziennych czynności lub kontaktów z otoczeniem.

Przedmioty ortopedyczne to przyrządy niezbędne do samodzielnego funkcjonowania osoby niepełnosprawnej, np. protezy, kule, wózki inwalidzkie.

Środki pomocnicze to przedmioty, które w znacznym stopniu ułatwiają funkcjonowanie osoby niepełnosprawnej w środowisku społecznym lub wręcz to umożliwiają, np. pomoce optyczne dla osób niedowidzących, aparaty słuchowe, cewniki, pieluchomajtki.

Sprzęt rehabilitacyjny to urządzenia i sprzęty zalecone przez lekarza, niezbędne do rehabilitacji w warunkach domowych, nieobjęte ubezpieczeniem zdrowotnym Narodowego Funduszu Zdrowia.

Tabela nr 19. Rodzaje udzielonego dofinansowania w latach 2021-2023 (BD-brak danych)

Wybrane rodzaje udzielonego dofinansowania ze środków PFRON	Liczba osób niepełnosprawnych											
	2021				2022				2023			
	Ogółem		Osoby z deficytem rozwojowym		Ogółem		Osoby z deficytem rozwojowym		Ogółem		Osoby z deficytem rozwojowym	
	Kwota	Liczba osób	Kwota	Liczba osób	Kwota	Liczba osób	Kwota	Liczba osób	Kwota	Liczba osób	Kwota	Liczba osób
Turnusy rehabilitacyjne	62000,00	46	BD	BD	105012,00	40	33088,00	11	150000,00	51	50572,00	16

Przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	591417,00	267	BD	BD	606858,14	248	30585,10	11	599414,21	226	19647,40	9
Sprzęt rehabilitacyjny	15869,00	5	BD	BD	25627,40	4	2628,00	1	10125,59	6	1524,00	1
Likwidacja barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych	128020,00	48	BD	BD	122866,19	36	BD	BD	54928,75	21	BD	BD
Razem	797306,00	366	BD	BD	860363,73	328	BD	BD	814468,55	304	BD	BD

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Strzelinie

Zaburzenia rozwojowe dzielą się na całościowe i częściowe. Do zaburzeń całościowych zalicza się autyzm, zespół Aspergera, zespół Retta i dziecięce zaburzenia dezintegracyjne (zespół Hallera). Z kolei zaburzenia częściowe dotyczą tylko jednej sfery rozwoju (np. mowy, motoryki, emocji).

W 2023 roku największy odsetek osób z deficytem rozwojowym korzystających z dofinansowania udzielanego przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Strzelinie stanowiły osoby korzystające z dofinansowań uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych (33,71% wydatkowanych środków na to zadanie) oraz dofinansowań do zakupu przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych (3,28% wydatkowanych środków na to zadanie).

Ponadto Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Strzelinie na co dzień realizuje program „Aktywny Samorząd”. Program ten jest ważnym krokiem w kierunku wydajniejszego modelu polityki społecznej wobec osób niepełnosprawnych. Działania przewidziane w programie uzupełniają plany ujęte w powiatowych strategiach rozwiązywania problemów społecznych i programach działań na rzecz osób niepełnosprawnych. Umożliwiają samorządom aktywniejsze włączanie się w działania na rzecz inkluzji społecznej osób niepełnosprawnych. Formy wsparcia przewidziane w programie dotyczą likwidacji barier ograniczających społeczne i zawodowe funkcjonowanie osób niepełnosprawnych.

Tabela Nr 20. Realizacja Programu Aktywny Samorząd w Powiecie Strzelińskim w latach 2021-2023

L.p.	Forma wsparcia	2021		2022		2023	
		Ilość osób	Kwota	Ilość osób	Kwota	Ilość osób	Kwota
1.	Pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu	1	10 000,00	1	10 000,00	1	16 830,00
2.	Pomoc w uzyskaniu prawa jazdy	1	2 100,00	2	5 800,00	1	3 190,00

3.	Pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego	7	37 612,91	6	42 564,09	8	58 967,06
4.	Pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym	4	56 655,00	3	74 890,00	3	47 700,00
5.	Pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego wózka o napędzie elektrycznym	1	3 430,00	1	2 000,00	1	1 100,00
6.	Pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne	1	18 000,00	2	50 200,00	3	79 350,00
7.	Pomoc w zakupie skutera inwalidzkiego o napędzie elektrycznym	3	21 375,00	3	22 500,00	0	0
8.	Pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne	0	0	1	5 400,00	0	0
9.	Pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym	10	57 310,00	10	58 837,15	8	49 629,00
RAZEM		28	206 482,91	29	272 191,24	25	256 766,06

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Strzelinie

Udział w programie pozwala na polepszenie warunków życia, nawiązanie i podtrzymanie kontaktu z innymi ludźmi. Ponadto umożliwia rozwijanie własnych zainteresowań oraz likwiduje bariery w dostępie do uczestniczenia w społeczeństwie informacyjnym. Inne korzyści to usamodzielnienie się, likwidacja lub ograniczenie barier w poruszaniu się, barier transportowych, umożliwienie kontynuowania nauki.

W ramach modułu I w roku 2021 skorzystała jedna osoba z kodem przyczyny niepełnosprawności 02-P (wózek inwalidzki o napędzie elektrycznym) oraz jedna osoba z kodem 12-C (fotelik samochodowy), w roku 2022 i 2023 – jedna osoba z kodem 02-P (prawo jazdy oraz wózek inwalidzki o napędzie elektrycznym). Natomiast w gronie osób, które skorzystały z dofinansowania edukacji znalazły się: w latach 2021 - 2022- jedna osoba z kodem przyczyny niepełnosprawności 12-C oraz jedna osoba z kodem 02-P, a w roku 2023 – dwie osoby z kodem 12-C oraz jedna osoba z kodem 02-P.

Kolejnym programem realizowanym cyklicznie przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Strzelinie na rzecz osób z niepełnosprawnościami jest program „Opieka Wytchnieniowa”. Daje on możliwość uzyskania doraźnej, czasowej pomocy w formie usługi opieki wytchnieniowej. Głównym celem programu jest wsparcie członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności lub osobami posiadającymi orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności. Program realizowany jest ze środków Funduszu Solidarnościowego.

W roku 2022 objęto wsparciem 3 osoby z przyczyną niepełnosprawności 01-U, 02-P lub 12-C (2 osoby dorosłe ze znacznym stopniem niepełnosprawności oraz 1 dziecko), a w roku 2023 – udzielono wsparcia 7 osobom posiadającym przyczynę niepełnosprawności 01-U, 02-P lub 12-C (4 osoby dorosłe ze znacznym stopniem niepełnosprawności oraz 3 dzieci).

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Strzelinie realizuje również inne programy (osłonowe, unijne), na które pozyskuje dotacje zewnętrzne, uwzględniając w grupie odbiorców osoby z zaburzeniami psychicznymi i ich otoczenie.

2. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Strzelinie

Na terenie Powiatu Strzeleńskiego funkcjonuje Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Strzelinie. Poradnia obejmuje bezpłatną opieką psychologiczną, pedagogiczną i logopedyczną dzieci i młodzież z przedszkoli, szkół podstawowych oraz szkół ponadpodstawowych z terenu powiatu. Placówka oferuje badania diagnostyczne, poradnictwo, oddziaływania psychoedukacyjne oraz terapeutyczne grupowe i indywidualne skierowane do dzieci, młodzieży oraz rodziców/opiekunów. Po badaniach diagnostycznych poradnia wydaje opinię psychologiczno-pedagogiczną zawierającą diagnozę oraz zalecenia dotyczące postępowania z dzieckiem w domu, przedszkolu lub szkole.

Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Strzelinie w swoim zakresie prowadzi następujące działania na rzecz osób niepełnosprawnych:

1. Prowadzenie doradztwa metodycznego oraz szkoleń dla dyrektorów, nauczycieli, specjalistów z przedszkoli i szkół oraz innych placówek oświatowych pracujących z uczniami niepełnosprawnymi:
  - sieć współpracy i samokształcenia dla psychologów, pedagogów, nauczycieli wspomagających, logopedów;
  - prelekcje na pedagogicznych radach szkoleniowych na temat: autyzm dziecięcy, komunikacja w placówce dziecko-rodzic-nauczyciel;
  - udział w zespołach wychowawczych, do spraw pomocy psychologiczno-pedagogicznej;
2. Prowadzenie edukacji dotyczącej ochrony zdrowia psychicznego wśród dzieci i młodzieży niepełnosprawnej, rodziców, opiekunów, kadry pedagogicznej:
  - zespół wsparcia dla rodziców dzieci z autyzmem;
  - trening umiejętności wychowawczych dla rodziców i opiekunów;
  - poradnictwo rodzinne, udzielanie wsparcia psychologicznego i pedagogicznego;
  - prelekcje na zebraniach z rodzicami na tematy: reagowanie na trudne zachowania uczniów, profilaktyka logopedyczna, wspieranie samodzielności dziecka;
  - badania przesiewowe pedagogiczne, psychologiczne, logopedyczne, słuchu;
  - warsztaty w zakresie profilaktyki uzależnień, orientacji zawodowej;
3. Dystrybucja informacji o dostępnych formach wsparcia oraz instytucjach udzielających pomocy – poradnia dysponuje ulotkami, materiałami informacyjnymi (plakaty, broszury, bazy teleadresowe), które umieszcza się w widocznych miejscach w poradni, artykuły na stronie internetowej poradni, artykuły i wywiady w lokalnej prasie z pracownikami poradni.

Liczbę orzeczeń wydanych przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Strzelinie w latach 2020-2023 przedstawia poniższa tabela. Dane określone są w ramach roku szkolnego.

Tabela Nr 21. Orzeczenia wydane przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Strzelinie w latach 2020-2023

Orzeczenie	2020/2021	2021/2022	2022/2023
o potrzebie kształcenia specjalnego	79	127	118
o potrzebie indywidualnego nauczania	8	31	30

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Strzelinie

Udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej przez Poradnię w latach 2020-2023 przedstawia poniższa tabela.

Tabela Nr 22. Udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej przez Poradnię w latach 2020-2023

Rok szkolny	Udzielanie dzieciom, młodzieży, rodzicom pomocy psychologiczno-pedagogicznej				Udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej dzieciom i młodzieży w placówkach	
	Diagnoza	Konsultacje	Terapia	Trening dla rodziców	Warsztaty	Badania przesiewowe
2020/2021	1012	441	100 „Za Życiem” - 24	22	250	288
2021/2022	1360	107	95	22	196	191
2022/2023	1245	222	95 „Za Życiem” - 29	22	196	150

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Strzelinie

Upowszechnianie wiedzy na temat zdrowia psychicznego w latach 2021-2023 odbywało się poprzez:

- warsztaty, rozmowy z rodzicami w ramach projektu „Sztuka Życia”;
- prelekcje: „Zdrowie psychiczne podczas pandemii”, „Depresja i sposoby zapobiegania”;
- artykuły na stronie internetowej Poradni, w prasie lokalnej. Ulotki, materiały informacyjne;
- prelekcje, wykłady, zebrania z rodzicami, udział w radach pedagogicznych, zespołach wychowawczych.

3. Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych w Strzelinie

W strukturach Powiatu funkcjonuje Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych w Strzelinie, której podstawę prawną do działania stanowi art. 44b i art. 44c ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz.U. z 2024 roku, poz. 44) oraz rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 marca 2003 roku w sprawie

organizacji oraz trybu działania wojewódzkich i powiatowych społecznych rad do spraw osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2003 roku, poz. 560). Powołana Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych pełni funkcję organu opiniodawczo-doradczego. Zadania Rady to przede wszystkim: inspirowanie przedsięwzięć zmierzających do integracji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych oraz realizacji ich praw, opiniowanie projektów powiatowych programów działań na rzecz tych osób i ocenia ich realizację, opiniowanie projektów uchwał i programów przyjmowanych przez radę powiatu pod kątem ich skutków dla osób niepełnosprawnych. Decyzją Starosty w skład Rady na lata 2020-2024 powołani zostali:

- Małgorzata de Haan – Przewodnicząca Powiatowej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych w Strzelinie;
- Małgorzata Pluta – Wiceprzewodnicząca Powiatowej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych w Strzelinie;
- Lidia Tokarz – Sekretarz Powiatowej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych w Strzelinie;
- Aneta Balcer – Członek Powiatowej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych w Strzelinie;
- Wanda Łuzna – Członek Powiatowej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych w Strzelinie;

W roku 2021 Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych odbyła 3 spotkania, w roku 2022 – 4 spotkania, a w roku 2023 – 3 spotkania. Tematy podejmowane na spotkaniach to:

- a) zaopiniowanie projektu Zasad rozpatrywania wniosków osób niepełnosprawnych oraz jednostek organizacyjnych i osób prawnych działających na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie udzielania dofinansowania ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych na realizację zadań z zakresu rehabilitacji społecznej;
- b) zaopiniowanie projektu Uchwały Rady Powiatu Strzelińskiego w sprawie określenia zadań, na które przeznaczone zostaną środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych;
- c) dokonanie oceny realizacji Powiatowego programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych w Powiecie Strzelińskim na lata 2018-2022;
- d) zaopiniowanie projektu Powiatowego programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych w Powiecie Strzelińskim na lata 2023-2027.

4. Powiatowa Stacja Sanitarno - Epidemiologiczna w Strzelinie

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Strzelinie uczestniczy w ogólnopolskim programie „ARS, czyli jak dbać o miłość”, którego realizacja pośrednio dotyczy zdrowia psychicznego młodzieży i jest on realizowany od 2013 roku. Wyjątkowość

tego programu polega na nowoczesnym podejściu do profilaktyki uzależnień. W programie nie skupiono się na negatywnych skutkach zdrowotnych używania substancji psychoaktywnych, ale na wartościach uznawanych przez młodych ludzi za ważne, takich jak miłość, rodzina, bezpieczeństwo i na tym, jak nadużywanie tych substancji może negatywnie wpływać na te wartości. W programie nie chodzi o zwykłe zapobieganie używania substancji psychoaktywnych, ale ujęte w kontekście macierzyństwa i ojcostwa oraz jak te zachowania mogą być wysoce szkodliwe dla przyszłego potomstwa (FAS, poronienia, itp.). Program ten jest adresowany do uczniów szkół ponadpodstawowych.

Tabela Nr 23. Realizacja Programu „ARS, czyli jak dbać o miłość” na terenie Powiatu Strzeleńskiego w latach 2021-2023

Rok realizacji	Realizacja programu w szkołach	Liczba odbiorców
2021	CKZiU w Ludowie Polskim, CKZiU w Strzelinie	130
2022	CKZiU w Ludowie Polskim, CKZiU w Strzelinie	50
2023	CKZiU w Ludowie Polskim, CKZiU w Strzelinie	161
Razem		341

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowej Stacji Sanitarni-Epidemiologicznej w Strzelinie

W roku 2021 pandemia COVID-19 zdominowała działania profilaktyczne na terenie Powiatu Strzeleńskiego.

W roku 2022 prowadzono pogadanki z zakresu używania środków psychoaktywnych z przedstawicielami Policji w szkołach ponadpodstawowych (Zespół Szkół Ogólnokształcących w Strzelinie oraz CKZiU w Ludowie Polskim). W działaniach brało udział 186 osób.

W roku 2023 organizowano stoiska informacyjne na festynach z możliwością badania palaczy tytoniu na zawartość tlenku węgla w wydychanym powietrzu, a także pokazy z użyciem narkogogli i alkogogli.

5. Zespół Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych

Zespół Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych realizuje działania z zakresu ochrony zdrowia psychicznego dla wąskiej grupy odbiorców – dla swoich podopiecznych i ich rodzin.

W roku 2021 w obu placówkach opiekuńczo-wychowawczych (Dom Dziecka w Strzelinie oraz Dom Dziecka w Ludowie Polskim) przebywało łącznie 12 dzieci, w roku 2022 – 14 dzieci, a w roku 2023 – 11 dzieci z upośledzeniem umysłowym lub zaburzeniami psychicznymi na 28 miejsc.

Działaniem dotyczącym rozwijania umiejętności społecznych i psychologicznych ułatwiających radzenie sobie w trudnych sytuacjach objęto w roku 2021 - 30 dzieci, w roku 2022 – 38 dzieci, a w roku 2023 – 33 dzieci. Zajęcia były prowadzone w formie grupowej.

Poniższa tabela przedstawia liczbę dzieci posiadających opinie i orzeczenia z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej z podziałem na płeć.

Tabela Nr 24. Liczba dzieci posiadających opinie i orzeczenia z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej

Dom Dziecka w Ludowie Polskim Kobiety - K, Mężczyźni - M								
	Opinie o dostosowaniu wymagań edukacyjnych		Opinie o dysleksji, dysortografii		Orzeczenie o niepełnosprawności intelektualnej w stopniu lekkim		Orzeczenie o zagrożeniu niedostosowaniem społecznym	
	K	M	K	M	K	M	K	M
2021	0	0	0	1	1	0	0	1
2022	1	0	0	1	1	0	1	1
2023	1	0	0	1	1	0	1	2
Dom Dziecka w Strzelinie								
2021	0	0	0	0	2	1	2	2
2022	0	1	0	0	2	2	1	2
2023	0	1	0	0	2	1	1	3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Zespołu Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych

6. Powiatowy Ośrodek Wsparcia - Środowiskowy Dom Samopomocy w Strzelinie

Na terenie Powiatu Strzelińskiego funkcjonuje Powiatowy Ośrodek Wsparcia-Środowiskowy Dom Samopomocy w Strzelinie. Placówka ta jest ośrodkiem wsparcia dziennego dla pełnoletnich osób z Powiatu Strzelińskiego, które z powodu przewlekłej choroby psychicznej lub niepełnosprawności intelektualnej wymagają pomocy niezbędnej do prawidłowego funkcjonowania i życia w środowisku społecznym. Dom posiada 36 miejsc. Prowadzenie Ośrodka jest zadaniem z zakresu administracji rządowej realizowanym przez Powiat Strzeliński. Poprzez działania terapeutyczne osoby niepełnosprawne rozwijają swoje umiejętności i przygotowują się do jak najbardziej samodzielnego życia. Do zadań Ośrodka należy w szczególności:

- podtrzymywanie i rozwijanie umiejętności osób uczestniczących w zajęciach niezbędnych im do możliwie jak najbardziej samodzielnego życia;
- udzielanie pomocy uczestnikom poprzez rehabilitację, terapię i opiekę;
- prowadzenie diagnostyki psychologicznej i zajęciowej;
- poprawa poszczególnych sfer rozwojowych;
- postępowanie wspierająco-aktywizujące zmierzające do poprawy jakości życia uczestników i powstrzymania regresji;
- umożliwienie dostępu do kultury i rekreacji.

Tabela Nr 25. Liczba uczestników ze względu na rodzaj niepełnosprawności w latach 2021-2023

Rok	Osoby z zaburzeniami psychicznymi			Osoby z niepełnosprawnością intelektualną		Razem
	znacznym	umiarkowany	lekki	znacznym	umiarkowany	
2021	8	9	3	8	9	37
2022	8	8	3	8	11	38

2023	6	11	3	8	10	38
------	---	----	---	---	----	----

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Ośrodka Wsparcia Środowiskowego Domu Samopomocy w Strzelinie

Placówka realizuje indywidualne plany wspierająco-aktywizujące na poszczególnych zajęciach, tj. Trening umiejętności interpersonalnych i rozwiązywania problemów, Trening umiejętności komunikacyjnych, w tym z wykorzystaniem alternatywnych i wspomagających sposobów porozumiewania się (w przypadku osób z problemami w komunikacji werbalnej), Trening umiejętności spędzania czasu wolnego oraz turystyka i rekreacja, Trening kulturalny, Trening umiejętności praktycznych, Trening gospodarowania własnymi środkami finansowymi, Trening nauki higieny, Trening dbałości o wygląd zewnętrzny, terapia ruchowa, Zajęcia artystyczne, Zajęcia edukacyjne, Arteterapia, Ergoterapia, Grupa wsparcia (pomoc w dostępie do niezbędnych świadczeń zdrowotnych), Zajęcia komputerowe, Hortikuloterapia (zajęcia ogrodnicze). Dodatkowo w ośrodku prowadzone są konsultacje, terapie i zajęcia psychologiczne.

7. Warsztaty Terapii Zajęciowej przy Stowarzyszeniu Św. Celestyna w Mikoszowie

Warsztat prowadzony jest przez Stowarzyszenie Św. Celestyna. Jako cel prowadzonej działalności przyjęto szeroko rozumiany indywidualny rozwój każdego z podopiecznych, poprawę jego zaradności osobistej i sprawności psychofizycznej, a także przygotowanie w miarę samodzielnej egzystencji w społeczeństwie. Przyjęte założenia realizowane są poprzez ogólne usprawnienie, rozwój umiejętności wykonywania czynności życia codziennego, naukę różnych technik terapii oraz rozwijanie podstawowych i specyficznych umiejętności zawodowych.

Terapia zajęciowa w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej odbywa się w grupach w następujących pracowniach: gospodarstwa domowego, multimedialnej, uspołeczniającej, artystycznej, krawieckiej, ogrodniczej. W ramach ogólnego usprawniania uczestnicy WTZ biorą udział w następujących formach zajęć: terapii grupowej i indywidualnej, arteterapii i biblioterapii, muzyko-choreo- i teatroterapii, psychoterapii i wsparcia psychologicznego, socjoterapii, aromatoterapii, terapii przez kontakt z przyrodą, przygotowania do pracy, zajęcia rekreacyjne, konkursy, spotkania religijne.

Tabela Nr 26. Liczba uczestników oraz koszty funkcjonowania Warsztatu w latach 2021-2023

Rok	Liczba uczestników	Koszty ogółem	Środki PFRON	Środki Powiatu	Środki Stowarzyszenia
2021	40	1 017 451,00	867 840,00	96 427,00	53 184,00
2022	45	1 305 247,91	1 165 320,00	129 480,30	10 447,61
2023	45	1 520 632,36	1 327 320,00	147 482,10	45 830,26

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Warsztatu Terapii Zajęciowej w Mikoszowie

Tabela Nr 27. Liczba uczestników Warsztatu w latach 2021-2023 posiadających orzeczenia o stopniu niepełnosprawności z symbolem 01-U, 02-P, 12-C

Rok	01-U	02-P	12-C
-----	------	------	------

2021	23	21	1
2022	24	21	1
2023	25	22	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Warsztatu Terapii Zajęciowej w Mikoszowie

8. Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej

Ośrodki pomocy społecznej są jednostkami organizacyjnymi samorządów gminnych, realizującymi zadania gmin w zakresie pomocy społecznej. Na terenie Powiatu Strzeleńskiego działa pięć gminnych ośrodków pomocy społecznej (Strzelin, Wiązów, Borów, Kondratowice, Przeworno). Wśród głównych grup osób objętych pomocą tychże jednostek są osoby z niepełnosprawnością, w tym z zaburzeniami psychicznymi. Świadczenia udzielane przez te jednostki tej grupie mieszkańców powiatu realizowane są w szczególności w oparciu o ustawę z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2023 roku, poz. 901 z późn.zm.) i ustawę z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz.U. z 2024 roku, poz. 323).

Z informacji uzyskanych z ośrodków pomocy społecznej z terenu Powiatu Strzeleńskiego szacunkowa liczba osób niepełnosprawnych ogółem, z wyróżnieniem osób dotkniętych chorobami psychicznymi, korzystających ze stałych form pomocy społecznej, z rozgraniczeniem na lata 2021-2023 kształtuje się następująco:

Tabela Nr 28. Liczba osób z upośledzeniem umysłowym i schorzeniami psychicznymi objętych opieką przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Borowie

Rok	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Borowie Kobiety - K, Mężczyźni - M			
	Liczba osób niepełnosprawnych ogółem objętych opieką OPS		Liczba osób niepełnosprawnych z upośledzeniem umysłowym i schorzeniami psychicznymi objętych opieką OPS	
	K	M	K	M
2021	58	74	8	11
2022	48	64	8	11
2023	56	74	7	12

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Borowie

Tabela Nr 29. Liczba osób z upośledzeniem umysłowym i schorzeniami psychicznymi objętych opieką przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kondratowicach

Rok	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kondratowicach Kobiety - K, Mężczyźni - M			
	Liczba osób niepełnosprawnych ogółem objętych opieką OPS		Liczba osób niepełnosprawnych z upośledzeniem umysłowym i schorzeniami psychicznymi objętych opieką OPS	
	K	M	K	M
2021	122	142	6	8
2022	110	137	7	8
2023	131	134	7	10

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kondratowicach

Tabela Nr 30. Liczba osób z upośledzeniem umysłowym i schorzeniami psychicznymi objętych opieką przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przewornie

Rok	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przewornie Kobiety - K, Mężczyźni - M			
	Liczba osób niepełnosprawnych ogółem objętych opieką OPS		Liczba osób niepełnosprawnych z upośledzeniem umysłowym i schorzeniami psychicznymi objętych opieką OPS	
	K	M	K	M
2021	58	109	8	22
2022	64	111	8	22
2023	64	113	8	21

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Przewornie

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przewornie na terenie gminy prowadzi i utrzymuje mieszkanie wspomagane dla osób z niepełnosprawnością, w tym z zaburzeniami psychicznymi, w którym mogą mieszkać 2 osoby. Osoby z zaburzeniami psychicznymi z terenu Gminy Przeworno kierowane są do Domów Pomocy Społecznej dla osób przewlekle psychicznie chorych oraz prowadzony jest monitoring nad osobami z zaburzeniami psychicznymi.

Tabela Nr 31. Liczba osób z upośledzeniem umysłowym i schorzeniami psychicznymi objętych opieką przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzelinie (BD-brak danych)

Rodzaj pomocy	2021				2022				2023			
	Liczba osób niepełnosprawnych ogółem objętych opieką OPS		Liczba osób niepełnosprawnych z upośledzeniem umysłowym i schorzeniami psychicznymi objętych opieką OPS		Liczba osób niepełnosprawnych ogółem objętych opieką OPS		Liczba osób niepełnosprawnych z upośledzeniem umysłowym i schorzeniami psychicznymi objętych opieką OPS		Liczba osób niepełnosprawnych ogółem objętych opieką OPS		Liczba osób niepełnosprawnych z upośledzeniem umysłowym i schorzeniami psychicznymi objętych opieką OPS	
	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M
Zasiłek stały	25	67	7	9	25	70	6	10	25	67	5	8
Dom Pomocy Społecznej	18	26	4	7	20	25	4	8	19	24	5	9
Zasiłek pielęgnacyjny	389	258	BD	BD	392	249	BD	BD	405	268	BD	BD
Usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania	39	9	BD	BD	42	9	BD	BD	41	8	BD	BD
Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zab.psychoznymi	2	6	2	6	2	6	2	6	2	5	2	5
Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej	8	2	BD	BD	8	3	BD	BD	27	5	BD	BD

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Strzelinie

W ramach specjalistycznych usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi udział osób małoletnich przedstawia się następująco:

Tabela Nr 32. Liczba osób objętych specjalistycznymi usługami opiekuńczymi w Gminie Strzelin

Rok	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzelinie	
	Liczba osób objętych specjalistycznymi usługami opiekuńczymi	
	osoby dorosłe	dzieci
2021	1	7
2022	3	5
2023	3	4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Strzelinie

Osoby niepełnosprawne z Gminy Strzelin korzystają również z innych form wsparcia realizowanych przez Ośrodek, w których udział nie jest uzależniony od posiadania orzeczenia. Osoby z orzeczeniami korzystają np. z tzw. teleopieki przy wykorzystaniu zakupionych opasek bezpieczeństwa w ramach programu Korpus Wsparcia Seniorów oraz są członkami Klubu Seniora w Gminie Strzelin.

Gmina Strzelin prowadzi mieszkanie wspomagane przeznaczone dla dwóch osób z zaburzeniami psychicznymi lub niepełnosprawnością intelektualną.

Tabela Nr 33. Liczba osób z upośledzeniem umysłowym i schorzeniami psychicznymi objętych opieką przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wiązowie

Rok	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wiązowie			
	Kobiety - K, Mężczyźni - M			
	Liczba osób niepełnosprawnych ogółem objętych opieką OPS		Liczba osób niepełnosprawnych z upośledzeniem umysłowym i schorzeniami psychicznymi objętych opieką OPS	
	K	M	K	M
2021	27	65	9	18
2022	25	62	7	16
2023	27	60	8	15

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wiązowie

Gmina Wiązów dysponuje mieszkaniem wspomaganiem dla osób niepełnosprawnych wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu.

Przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Wiązowie funkcjonuje Punkt Konsultacyjny, w którym z konsultacji i poradnictwa psychologicznego w 2021 roku skorzystało 10 osób z orzeczoną niepełnosprawnością, w roku 2022 - 9 osób, w roku 2023 - 6 osób (w tym dwoje dzieci).

W latach 2022-2023 Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wiązowie koordynował realizację Programu Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej. W roku 2022 pomocą w ramach programu objęto 2 dzieci. W roku 2023 pomocą w ramach programu objęto 3 dzieci oraz 2 osoby dorosłe.

W 2021 roku pomocą w formie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania objętych były 4 osoby niepełnosprawne, w 2022 roku – 5 osób niepełnosprawnych, w 2023 roku – 4 osoby niepełnosprawne.

Tabela Nr 34. Liczba osób objętych specjalistycznymi usługami opiekuńczymi w Gminie Wiązów

Rok	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wiązowie	
	Liczba osób objętych specjalistycznymi usługami opiekuńczymi	
	osoby dorosłe	dzieci
2021	0	2
2022	0	2
2023	0	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wiązowie

9. Stowarzyszenie Św. Celestyna w Mikoszowie⁵

Stowarzyszenie Św. Celestyna w Mikoszowie jest organizacją pozarządową zarejestrowaną w 1991 roku. Jednym z kluczowych aspektów funkcjonowania Stowarzyszenia jest Centrum Rehabilitacji i Neuropsychiatrii, w którym poza specjalistyczną opieką medyczną i rehabilitacyjną, prowadzona jest działalność naukowo-badawcza.

- Centrum Rehabilitacji i Neuropsychiatrii powstało w Mikoszowie w 1994 roku z myślą o chorych i niepełnosprawnych dzieciach i ich rodzinach, które miały utrudniony dostęp do profesjonalnej i kompleksowej pomocy medycznej, rehabilitacyjnej oraz odpowiedniego wsparcia, które gwarantują zdrowienie oraz prawidłowy rozwój. Centrum zapewnia wszystkim pacjentom opiekę medyczną i rehabilitacyjną w zakresie kompleksowej diagnostyki, leczenia, rehabilitacji, profilaktyki oraz promowania zachowań prozdrowotnych w dziedzinie neurologii, zdrowia psychicznego, narządu mowy i ruchu. Obecnie w Centrum udzielane są zabiegi dla osób w każdym wieku i zróżnicowanym stopniem uszkodzenia układu nerwowego (po udarach i urazach mózgu oraz rdzenia kręgowego), narządu mowy, narządu ruchu (uraz lub przewlekłe schorzenia, w tym skrzywienia kręgosłupa, wady postawy, zespoły korzeniowe, dyskopatia, polineuropatia, po amputacjach, złamaniach i zwichnięciach kończyn, chorobami reumatycznymi narządu ruchu), układu krążenia (po zawale serca, zatorach), układu limfatycznego (po mastektomii), z autyzmem oraz różnymi problemami emocjonalnymi i psychicznymi.

Centrum świadczy usługi na poziomie medycznym i organizacyjnym w ramach pobytu dziennego na oddziałach szpitalnych oraz w ramach opieki ambulatoryjnej w poradniach specjalistycznych.

Leczenie w ramach pobytu dziennego:

- Dzienny Oddział Rehabilitacyjny dla Dzieci z Zaburzeniami Wiekui Rozwojowego,
- Dzienny Oddział Psychiatryczny dla Dzieci i Młodzieży,
- Dzienny Oddział Psychiatryczny Ogólny,
- Dzienny Oddział Rehabilitacji Ogólnoustrojowej.

⁵ <https://celestyn.pl/stowarzyszenie/o-nas/> [dostęp 17.07.2024]

Lecznictwo ambulatoryjne:

- Poradnia Neurologiczna,
- Poradnia Neurologiczna dla dzieci i młodzieży,
- Poradnia Zdrowia Psychicznego,
- Poradnia dla Osób z Autyzmem,
- Poradnia Rehabilitacyjna,
- Poradnia Logopedyczna,
- Poradnia Psychologiczna.

Pracownie Elektrofizjologii:

- Elektroencefalografii – EEG,
- Elektrokardiografii – EKG,
- Biofeedback.

Zakład Rehabilitacji:

- zabiegi rehabilitacyjne,
- ocena wad postawy,
- ocena składu masy ciała,
- ocena fizjoterapeutyczna

- Ośrodek Środowiskowej Opieki Psychologicznej i Psychoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży na pierwszym poziomie referencyjności. W Ośrodku pracują psychologowie, psychoterapeuci, terapeuci środowiskowi. Udzielana jest pomoc osobom szukającym wsparcia, by jak najszybciej zażegnać kryzys, który nie wymaga diagnozy psychiatrycznej ani farmakoterapii. Świadczenia opieki zdrowotnej udzielane są bezpłatnie. Prowadzona jest współpraca ze środowiskiem lokalnym, szkołą, poradniami psychologiczno-pedagogicznymi. W przypadku, gdy dziecko wymaga opieki w poradni zdrowia psychicznego dla dzieci i młodzieży, następuje przekazanie dziecka do ośrodka na drugim poziomie referencyjności.

- Centrum Zdrowia Psychicznego w Mikoszowie⁶

Z dniem 1 stycznia 2024 roku, przy Stowarzyszeniu Św. Celestyna w Mikoszowie zostało otwarte Centrum Zdrowia Psychicznego. Jest to miejsce, w którym można uzyskać natychmiastowe i bezpłatne wsparcie przez całą dobę. Obejmuje opieką mieszkańców Powiatu Strzelińskiego, którzy ukończyli 18 lat, a także wszystkie dorosłe osoby, spoza powiatu, wyrażające chęć leczenia w CZP. Wsparcie i świadczenia opieki zdrowotnej udzielane są bezpłatnie.

Centrum zapewnia kompleksową opiekę zdrowotną nad osobami z zaburzeniami psychicznymi powyżej 18 roku życia. Po pomoc można zgłosić się z każdym problemem z zakresu zdrowia psychicznego:

---

⁶ <https://celestyn.pl/nasza-oferta/oferta-medyczna/centrum-zdrowia-psychicznego/> [dostęp 17.07.2024]

- z trudnym przeżywaniem żałoby, utraty pracy,
- lękiem, poczuciem beznadziei,
- kłopotami z odżywianiem, nerwicą,
- wypaleniem zawodowym, bólami psychogennymi,
- z problemami ze snem, koncentracją, nastrojem,
- doświadczając myśli samobójczych,
- chorując psychicznie – na schizofrenię, chorobę afektywną dwubiegunową czy depresję.

W strukturze Centrum funkcjonują: poradnia zdrowia psychicznego, oddział dzienny psychiatryczny, zespół leczenia środowiskowego, punkt zgłoszeniowo-koordynacyjny. Punkt zgłoszeniowo-koordynacyjny czynny jest całą dobę. Wsparcie udzielane jest w dniu zgłoszenia. Świadczeń udziela psycholog i pielęgniarka z doświadczeniem w pracy w psychiatrii. Pomoc dostosowana jest do indywidualnych potrzeb osoby wymagającej wsparcia. Koordynator opieki to osoba, która udziela pacjentom niezbędnych informacji oraz koordynuje i pomaga w zorganizowaniu procesu leczenia i potrzebnego wsparcia.

W Centrum udzielane są takie świadczenia, jak: porada lekarska, porada psychologiczna, sesja psychoterapii, wizyta domowa. Zespół leczenia środowiskowego odwiedza pacjenta w domu, by wspomóc pacjenta i jego rodzinę w środowisku lokalnym (wizyta terapeuty środowiskowego, pracownika socjalnego, wizyta lekarska domowa, wsparcie psychologa). W przypadkach pilnych porada lekarza psychiatrii odbywa się w ciągu 72 godzin.

Zmiana sposobu udzielania świadczeń psychiatrycznej opieki zdrowotnej ma na celu przeciwdziałać stygmatyzacji osób w kryzysie psychicznym i przywracanie osoby będącej w kryzysie psychicznym lub po jego przejściu do normalnego funkcjonowania w środowisku społecznym i domowym. Szybka pomoc blisko domu ma na celu zwiększenie dostępności dla dorosłych mieszkańców Powiatu Strzelińskiego do świadczeń w dziedzinie psychiatrii oraz zmniejszenie ryzyka długotrwałych hospitalizacji.

V. EDUKACJA DZIECI I MŁODZIEŻY

1. Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Ludowie Polskim

Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Ludowie Polskim realizuje zadania tj. upowszechnianie wiedzy na temat zdrowia psychicznego wśród młodzieży oraz związane z rozwijaniem umiejętności społecznych i psychologicznych ułatwiających radzenie sobie w trudnych sytuacjach, które są wpisane w Szkolny Program Wychowawczo-Profilaktyczny i modyfikowane na dany rok szkolny. Program ten obejmuje całą społeczność szkolną – 280 uczniów, rodziców, opiekunów, nauczycieli oraz innych pracowników szkoły. Uwzględnia on również współpracę z organizacjami i instytucjami w środowisku lokalnym.

W szkole jest dostępny dla uczniów, rodziców i nauczycieli zespół specjalistów – pedagog, psycholog i pedagog specjalny, którzy ściśle współpracują i na bieżąco rozwiązują

problemy uczniów. Wiedza na temat zdrowia psychicznego oraz rozwijania umiejętności społecznych i psychologicznych przekazywana jest podczas godzin wychowawczych, warsztatów, akcji organizowanych w szkole, spotkań z pedagogiem, psychologiem czy rozmów indywidualnych. W ramach działań profilaktycznych w roku szkolnym 2023/2024 organizowane były takie akcje informacyjne, jak:

- Tydzień Zdrowia Psychicznego (9-13.10.2023) – poruszano z uczniami tematykę higieny zdrowia psychicznego, w tym sposoby radzenia sobie z emocjami (pogadanki, akcja plakatowa, prezentacja multimedialna wyświetlana na korytarzu szkolnym),

- Międzynarodowy Dzień Przeciwdziałania Przemocy i Nękanii w Szkole, w tym nękanii przy użyciu technik cyfrowych (02.11.2023) – nauczyciele w trakcie zajęć poruszali tematykę przemocy, cyberprzemocy, hejtu – wskazywano na sposoby radzenia sobie i szukania pomocy (pogadanki, akcja plakatowa, prezentacja multimedialna wyświetlana na korytarzu szkolnym),

- Dzień Walki z Depresją (23.02.2024) – zwracano uwagę uczniów na objawy, które powinny nas niepokoić, jak zapobiegać depresji, jak sobie z nią radzić, gdzie szukać pomocy, jak wygląda leczenie (pogadanki, akcja plakatowa, prezentacja multimedialna wyświetlana na korytarzu szkolnym).

Szkoła uczestniczy w Programie polityki zdrowotnej w zakresie profilaktyki zaburzeń psychicznych, w tym depresji oraz zapobiegania samobójstwom dla dzieci i młodzieży na terenie Województwa Dolnośląskiego – „Razem łatwiej”.

2. Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Strzelinie

W Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Strzelinie realizowany jest program wychowawczo-profilaktyczny. Celem nadrzędnym programu jest wspieranie ucznia we wszechstronnym rozwoju, ukierunkowanym na osiągnięcie pełni dojrzałości fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, duchowej i społecznej, które powinno być wzmacniane i uzupełniane przez działania z zakresu profilaktyki dzieci i młodzieży. Na podstawie planów wychowawczych pedagogów, nauczyciele biologii, wychowania do życia w rodzinie, wychowania fizycznego oraz wychowawcy klas w ramach swoich zajęć edukacyjnych realizują tematykę „Jak dbać o zdrowie psychiczne”, które jest fundamentem dobrego samopoczucia, efektywnego funkcjonowania w społeczeństwie. Wszyscy uczniowie uczestniczą w tych zajęciach.

W roku szkolnym 2020/2021 w trakcie nauczania zdalnego wsparcie oraz pomoc pedagogiczna dla uczniów oraz rodziców była udzielana w zakresie: jak dbać o zdrowie, jak skutecznie radzić sobie ze stresem, trudny okres dojrzewania, sposób na naukę, jak zagospodarować czas wolny, jak odnieść sukces na maturze, bezpieczeństwo w Internecie, jak radzić sobie z izolacją społeczną, jak wspomagać ucznia w nauce zdalnej.

Wsparcie w zakresie pomocy pedagogicznej realizowane było poprzez: systematyczne rozmowy telefoniczne z uczniami (e-mail, WhatsApp). Pomoc psychologiczna niezbędną była w związku z:

- koniecznością pozostania w domu i dbania o zdrowie swoje i innych, przestrzeganie zaleceń WHO,

- występującymi trudnościami emocjonalnymi oraz w wielu przypadkach nieradzeniem sobie z lękiem wywołanym ówczesną sytuacją epidemiologiczną,
- nieradzeniem sobie z ocenianiem w systemie zdalnym,
- koniecznością uświadamiania cyberzagrożeń i sposobów reagowania na nie,
- nieradzeniem sobie z izolacją społeczną i zaspokajaniem potrzeb kontaktów rówieśniczych,
- planowaniem i organizacją samodzielnej nauki w domu oraz terminowości wykonywania zadań w systemie zdalnym.

W roku szkolnym 2022/2023 najważniejsze działania w pracy wychowawczej były ukierunkowane na: kształtowanie osobowości ucznia i jego rozwój intelektualny oraz emocjonalny (budowanie poczucia wartości, wewnętrzne i zewnętrzne Ja, moja przyszłość zależy ode mnie, niepowodzenia to porażki czy kolejne etapy w drodze do celu, jak gospodarować czasem przeznaczonym na naukę a czasem wolnym), komunikacji interpersonalnej (komunikat JA, rozumiemy swoje i cudze uczucia, trening umiejętności psychologicznych), kształcenie właściwej postawy wobec własnego zdrowia (umiejętność radzenia sobie z emocjami, relacje międzyludzkie, dbanie o aktywność fizyczną, zdrowe odżywianie, higiena snu, badania profilaktyczne, wsparcie specjalisty, niebezpieczne nałogi), realizację programów profilaktycznych (Światowy Dzień AIDS, Światowy Dzień Rzucania Palenia, profilaktyka czerniaka, profilaktyka wirusowego zapalenia wątroby, przeciwdziałanie uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych).

3. Zespół Szkół Ogólnokształcących w Strzelinie

Zadania związane z upowszechnianiem wiedzy na temat zdrowia psychicznego oraz związane z rozwijaniem umiejętności społecznych i psychologicznych ułatwiających radzenie sobie w trudnych sytuacjach są wpisane w Szkolny Program Wychowawczo-Profilaktyczny, który jest realizowany w szkole. Działania realizowane w ramach programu obejmują całą społeczność szkolną, dotyczą także osób odpowiedzialnych za młodzież, tj. rodziców, opiekunów i nauczycieli, uwzględniają współpracę z organizacjami i instytucjami w środowisku lokalnym. Na godzinach wychowawczych, spotkaniach z pedagogiem, psychologiem czy rozmowach indywidualnych podejmowano tematykę związaną z przemocą i agresją oraz sposobach radzenia sobie z trudnymi emocjami, a także konstruktywnymi zachowaniami wobec przemocy. Informowano o miejscach świadczących pomoc specjalistyczną.

W szkole zatrudniono specjalistów: pedagoga, psychologa, pedagogów specjalnych, którzy udzielają pomocy, wsparcia oraz konsultacji potrzebującym uczniom oraz ich rodzicom. W roku szkolnym 2023/2024 pomocą psychologiczno-pedagogiczną objęto 50 uczniów.

Ponadto szkoła uczestniczy w Programie Nawigacji na Każdą Pogodę w ramach projektu „Profilaktyka Zintegrowana w Każdą Pogodę” realizowanego przy wsparciu MEN. Celem ogólnym jest poprawa kondycji psychicznej uczniów i zapobieganie problemom mogącym wynikać z jej pogorszenia. Wychowawcy, pedagog i psycholog szkolny przeprowadzili zajęcia ukierunkowane na wyposażenie młodzieży w strategię ułatwiające radzenie sobie z różnorodnymi sytuacjami życiowymi, w tym kryzysowymi.

W październiku 2023 szkoła obchodziła „Tydzień Zdrowia Psychicznego”, który miał za zadanie poszerzyć świadomość, jak ważne jest dbanie o siebie. W ramach obchodów uczniowie brali udział w treningach relaksacyjnych, zajęciach psychoedukacyjnych. Wzięli udział w wyzwaniu sprawdzającym częstotliwość korzystania z Internetu, socialmediów i telefonów. Głównym celem było zminimalizowanie aktywności w sieci i wskazanie alternatywnych form spędzania czasu. Zorganizowano warsztaty dla rodziców – „Jak wychować nastolatka i nie zwariować”. Ponadto przygotowano tablice informacyjne, plakaty, ulotki o treściach profilaktycznych i systematycznie zamieszczano informacje na szkolnym profilu Facebookowym oraz stronie internetowej.

Wdrożono do realizacji program zapobiegania cyberprzemocy – „Stop cyberprzemocy”, który miał na celu uświadomienie istoty problemu, jak również i konsekwencji, które dotyczą ofiarę i sprawcę.

Od kilku lat szkoła współpracuje z Fundacją Dbam o Mój Z@sięg i uczestniczy w kampaniach przez nią realizowanych. Celem jest zwrócenie uwagi na problemy ze zdrowiem psychicznym wśród młodych, wskazanie związanych z tym wyzwań i przyczynienie się do normalizacji sięgania po pomoc. Wśród realizowanych zadań są warsztaty, webinary i szkolenia online dla rodziców i nauczycieli oraz materiały edukacyjne.

4. Zespół Placówek Oświatowych w Strzelinie

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Skoroszowicach w Zespole Placówek Oświatowych w Strzelinie w roku 2023 prowadził:

- działania edukacyjne i informacyjne z uczniami i rodzicami (Światowy Dzień Zdrowia Psychicznego, Dzień Życzliwości, trudny okres adolescencji, dziecko z niepełnosprawnością intelektualną);
- psychoedukację w szkole obejmującą wszystkich uczniów w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej;
- warsztaty dotyczące sposobów regulowania napięć i sposobów przeżywania emocji realizowane przez pedagoga i psychologa szkolnego;
- zajęcia rozwijające kompetencje emocjonalno-społeczne w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej (23 uczniów);
- gazetkę ścienną z informacjami dotyczącymi dbania o zdrowie psychiczne;
- szkolenia wewnątrz zespołu ds. pomocy psychologiczno-pedagogicznej dotyczące zagadnień bezpośrednio związanych ze zdrowiem psychicznym: „Sposoby pracy z dzieckiem z autyzmem”, „Zaburzenia integracji sensorycznej u dzieci ze spektrum autyzmu”, „Profilaktyka chorób psychicznych wśród dzieci i młodzieży”;
- szkolenie rady pedagogicznej „Wypalenie zawodowe”;
- wsparcie rodziców – psychoedukacja prowadzona przez psychologa szkolnego;

Ponadto współpracowano z poradniami zdrowia psychicznego (sporządzanie informacji dotyczących funkcjonowania ucznia w szkole). Stworzono w szkole „pokój wyciszeń”.

Tabela Nr 35. Liczba uczniów z orzeczeniem o lekkim, umiarkowanym i znacznym stopniu niepełnosprawności w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Skoroszowicach w Zespole Placówek Oświatowych w Strzelinie w latach 2021-2023

Rok	Liczba uczniów z orzeczeniem o lekkim stopniu niepełnosprawności	Liczba uczniów z orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności	Liczba uczniów z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności
2021	30	13	0
2022	36	12	0
2023	39	10	0
Razem	105	35	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Zespołu Placówek Oświatowych w Strzelinie

W Zespole Placówek Oświatowych w Strzelinie działaniami mającymi na celu upowszechnianie wiedzy na temat zdrowia psychicznego objęci byli wszyscy uczniowie. Liczba uczniów stale się zmieniała ze względu na całoroczne przyjęcia. Na dzień 04 marca 2024 roku liczba ta wynosiła 38 uczniów. Prowadzenie edukacji na temat zdrowia psychicznego wśród dzieci i młodzieży niepełnosprawnej, rodziców, opiekunów, kadry pedagogicznej odbywały się za pomocą następujących programów:

- program wychowawczo-profilaktyczny;
- program socjoterapeutyczny;
- system pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz wspierania uczniów;
- program treningu zastępowania agresji;
- program treningu umiejętności społecznych;
- program zajęć kulturalno-artystycznych;
- program zajęć sportowo-turystycznych;
- program zajęć filmowych.

5. Stowarzyszenie Św. Celestyna w Mikoszowie⁷

Działalność edukacyjna Stowarzyszenia Św. Celestyna wiąże się z opieką, wychowaniem, kształceniem, rehabilitacją (rewalidacją), dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną z autyzmem oraz z niepełnosprawnościami sprzężonymi. Edukacja dzieci i młodzieży opiera się na kompleksowej ocenie poziomu funkcjonowania ucznia, z uwzględnieniem jego procesów poznawczych, umiejętności w zakresie porozumiewania się, czytania, pisania, liczenia, dbania o siebie, rozpoznawania i kontroli emocji, predyspozycji, kompetencji społeczno-zawodowych. Ocena poziomu funkcjonowania dziecka pozwala na przygotowanie dla niego indywidualnego programu edukacyjno-terapeutycznego, który zapewni każdemu uczniowi optymalny rozwój i wyrówna szanse edukacyjne. W trakcie edukacji równocześnie ważne jest nabywanie umiejętności społecznych oraz samodzielność uczniów, które przygotowują wychowanków szkoły do dalszego życia w pełnej integracji ze społeczeństwem.

Przy Stowarzyszeniu Św. Celestyna w Mikoszowie funkcjonują następujące jednostki edukacyjne: Ośrodek Rewalidacyjno-Wychowawczy, Wczesne Wspomaganie Rozwoju,

⁷ <https://celestyn.pl/nasza-oferta/edukacja/edukacja-w-celestynie> [dostęp 17.07.2024]

Niepubliczne Przedszkole z Oddziałami Integracyjnymi, Niepubliczna Specjalna Szkoła Podstawowa (8-letnia), Niepubliczna Szkoła Przeposabiająca do Pracy (3-letnia).

VI. RYNEK PRACY

1. Powiatowy Urząd Pracy w Strzelinie

Liczba osób bezrobotnych z zaburzeniami psychicznymi utrzymywała się w latach 2021-2023 na stałym poziomie. W poniższej tabeli przedstawione zostały informacje na temat liczby osób bezrobotnych pozostających w rejestrach Powiatowego Urzędu Pracy w Strzelinie w latach 2021-2023, w tym osób z niepełnosprawnościami ze względu na choroby psychiczne, całościowe zaburzenia rozwojowe oraz upośledzenie umysłowe.

Tabela Nr 36. Liczba osób bezrobotnych i poszukujących pracy zarejestrowanych w PUP w Strzelinie w latach 2021-2023, w tym osób z symbolami przyczyny niepełnosprawności 01-U, 02-P, 12-C (wg stanu na koniec roku)

Liczba osób bezrobotnych i poszukujących pracy zarejestrowanych w PUP w Strzelinie	2021	2022	2023
Ogółem	1525	1403	1375
w tym z symbolami przyczyny niepełnosprawności 01-U, 02-P, 12-C	23	22	21

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Strzelinie

Osoby z zaburzeniami psychicznymi stanowiły 22% wszystkich bezrobotnych z niepełnosprawnościami. Na koniec 2021 roku w rejestrach urzędu pozostawały 103 osoby z niepełnosprawnością, tj. 6,8% wszystkich zarejestrowanych osób. Na koniec 2023 roku w rejestrach urzędu pozostawało 91 osób z niepełnosprawnością, tj. 6,7% wszystkich zarejestrowanych osób.

Tabela Nr 37. Liczba osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Strzelinie w latach 2021-2023

Liczba osób bezrobotnych z niepełnosprawnościami		
2021	2022	2023
103	95	91

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Strzelinie

Powiatowy Urząd Pracy w Strzelinie w swoich zadaniach realizował zastępujące działania z zakresu rehabilitacji zawodowej osób z niepełnosprawnościami:

- poradnictwo zawodowe, pośrednictwo pracy oraz zajęcia aktywizujące – pośrednictwem pracy zostały objęte wszystkie osoby niepełnosprawne skierowane na aktywne formy,
- organizowanie staży,
- organizowanie prac interwencyjnych i robót publicznych,

- rozpowszechnianie informacji dotyczących problematyki rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych.

Tabela Nr 38. Liczba osób z niepełnosprawnością skierowanych na aktywne formy pomocy

Forma wsparcia	2021	2022	2023
Staże	6	7	8
Prace interwencyjne	1	0	3
Roboty publiczne	0	5	6
Prace społecznie użyteczne	2	0	1
Ogółem	9	12	18

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Strzelinie

Nabór na wszystkie formy wsparcia realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Strzelinie miał charakter otwarty i nie dyskryminował nikogo ze względu m.in. na wiek, płeć, niepełnosprawność. Aktywizacja zawodowa była każdorazowo dostosowana do indywidualnej sytuacji osoby bezrobotnej.

Wszystkie osoby bezrobotne, w tym osoby z niepełnosprawnościami, są objęte Indywidualnym Planem Działania, czyli planem działań obejmującym podstawowe usługi rynku pracy, wspierane instrumentami rynku pracy w celu zatrudnienia bezrobotnego lub poszukującego pracy. W ramach IPD pomoc udzielana przez urząd pracy jest dostosowana indywidualnie do potrzeb i możliwości każdej osoby, z uwzględnieniem stanu zdrowia, wykształcenia, doświadczenia zawodowego oraz możliwości podjęcia pracy lub działalności gospodarczej.

Powiatowy Urząd Pracy w Strzelinie w roku 2023 rozpoczął realizację projektu „Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych w powiecie strzelińskim (I)” współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego Plus. Projekt skierowany jest do osób bezrobotnych, w szczególności znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy, tj. kobiety, osoby w wieku 50 lat i więcej, osoby z niepełnosprawnościami, osoby długotrwale bezrobotne, osoby o niskich kwalifikacjach, osoby młode w wieku 18-29 lat, zwłaszcza z grupy NEET.

Osoby z zaburzeniami psychicznymi z powodu specyfiki swojego schorzenia spotykają się z trudnościami w funkcjonowaniu na rynku pracy. Pracodawcy, z racji istniejących stereotypów, mają obawy związane z zatrudnieniem osoby z niepełnosprawnością psychiczną. Trudną sytuację osób z zaburzeniami psychicznymi na rynku pracy pogłębia niedostateczna ilość miejsc pracy mogących zapewnić zatrudnienie dostosowane do ich indywidualnych potrzeb. PUP w Strzelinie na bieżąco współpracuje z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Strzelinie, Stowarzyszeniem Św. Celestyna w Mikoszowie oraz Zakładem Aktywności Zawodowej w Mikoszowie. Informacje na temat aktywizacji osób niepełnosprawnych są udzielane w trybie ciągłym pracodawcom i bezrobotnym.

Urząd w latach 2021-2023 cyklicznie organizował konferencje poświęcone sytuacji bezrobotnych z niepełnosprawnościami na rynku pracy oraz targi pracy i edukacji. W wydarzeniach uczestniczyli m.in. pracodawcy, pracownicy Dolnośląskiego Wojewódzkiego Urzędu Pracy i Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej, Ochotniczy Hufiec Pracy, Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Zakład Aktywności Zawodowej

„Celestyn”, szkoły ponadpodstawowe. Podczas targów były prezentowane oferty pracy i oferty szkół. Udzielane były porady doradców zawodowych. Doradcy klienta udzielali informacji na temat potrzeb, praw i uprawnień osób z niepełnosprawnościami. Celem konferencji było omówienie zagadnień związanych ze wsparciem osób z niepełnosprawnościami oraz pracodawców przez instytucje publiczne. Zostały poruszone zastępujące zagadnienia: stereotypy związane z zatrudnieniem osób niepełnosprawnych, świadczenia z ZUS-u przysługujące osobom z niepełnosprawnościami, rehabilitacja społeczna i jej wpływ na udział w życiu społecznym, możliwości wsparcia osób z niepełnosprawnościami i pracodawców przez urząd pracy.

Problemy i potrzeby osób z niepełnosprawnościami zostały również zdiagnozowane podczas Warsztatów Lokalnego Ożywienia Gospodarczego, których organizatorem był Powiatowy Urząd Pracy w Strzelinie w partnerstwie ze Starostwem Powiatowym w Strzelinie i gminami. Warsztaty zostały przeprowadzone w latach 2023-2024.

2. Zakład Aktywności Zawodowej „Celestyn” w Mikoszowie

Zakład Aktywności Zawodowej „Celestyn” w Mikoszowie powstał 29 grudnia 2005 roku. Organizatorem i jednostką nadrzędną Zakładu jest Stowarzyszenie Świętego Celestyna z siedzibą w Mikoszowie. Część kosztów działalności pokrywa PFRON. Powstanie Zakładu spełniło oczekiwania osób niepełnosprawnych z Powiatu Strzelińskiego, dając im szansę na samodzielne i aktywne życie. Podstawowym celem Zakładu jest zatrudnianie osób, które przez wielu są kwalifikowane jako osoby niezdolne do pracy. Przez zapewnienie stanowisk pracy, trening i rehabilitację osoby niepełnosprawne mają możliwość aktywnego i urozmaiconego życia, dowartościowania się oraz wyjścia poza ramy niepełnosprawności i zarobienia własnych pieniędzy. Zadania rehabilitacyjne Zakładu są realizowane poprzez zorganizowanie aktywności niepełnosprawnego pracownika.

Obszarem działania Zakładu jest rehabilitacja osób niepełnosprawnych poprzez pracę, która odbywa się w następujących działach:

- pracownia ceramiki - produkcja wyrobów z masy porcelitowej, produkcja z masy szamotowej;
- dział montażu- pracownicy niepełnosprawni zajmują się konfekcjonowaniem powierzonego towaru. Dzięki współpracy z firmami produkcyjnymi świadczone są dla nich usługi montażu polegające na składaniu/skręcaniu powierzonych elementów;
- dział utrzymania terenów zielonych - świadczenie usług koszenia trawy dla np. Centrum Usług Komunalnych i Technicznych w Strzelinie.

W Zakładzie Aktywności Zawodowej „Celestyn” w latach 2021-2023 średnio pracowało 50 osób niepełnosprawnych. Zakład Aktywności Zawodowej „Celestyn” jest szczególnym rodzajem pracodawcy rynku chronionego. Zapewnia niezbędną rehabilitację zawodową i społeczną dla osób dotkniętych głębokimi dysfunkcjami. Są to osoby niezdolne do pracy na rynku otwartym, dotknięte długotrwałym wykluczeniem społecznym. Czas pracy osób niepełnosprawnych wynosi 3 godziny 51 minut, a zatrudnienie realizowane jest pod opieką i nadzorem instruktorów. Oprócz tego realizowany jest tam szeroki zakres rehabilitacji społecznej i zdrowotnej, którą mają zapewnioną pracownicy przez przynajmniej godzinę dziennie.

Udział osób z zaburzeniami psychicznymi w stosunku do ogólnej liczby zatrudnionych osób niepełnosprawnych przedstawiał się następująco: w roku 2021 – 54,97%, w roku 2022 – 54,97%, w roku 2023 – 56,67%.

VII. ANALIZA SZANS I ZAGROŻEŃ W REALIZACJI PROGRAMU

Analizę przeprowadzono w oparciu o metodę SWOT, która należy do metod powszechnie stosowanych, służących budowaniu strategii pomocowych. Polega na zbadaniu silnych i słabych stron podmiotów działających w sferze polityki społecznej, a następnie ich konfrontacji z szansami i zagrożeniami tkwiącymi w ich najbliższym otoczeniu. Pozwala oszacować możliwości i potencjał, jakim dysponuje dany podmiot. Pozwala to na wyróżnienie czterech kategorii czynników. Należą do nich: mocne strony (S - strengths), słabe strony (W - weaknesses), szanse (O - opportunities) i zagrożenia (T - threats).

Analizę strategiczną SWOT opracowano zespołowo podczas spotkania panelowego w obszarze zdrowia psychicznego z przedstawicielami służb i instytucji działającymi w ww. zakresie na terenie powiatu strzelińskiego.

Tabela Nr 39. Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ● Dość dobra baza diagnostyczna na terenie powiatu: Poradnia Zdrowia Psychicznego, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, Centrum Zdrowia Psychicznego, Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności, Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu, pedagog lub psycholog w każdej ze szkół ● Bliski dojazd do wojewódzkich ośrodków specjalistycznych ● Brak rejonizacji udzielania świadczeń zdrowotnych ● Dobry dostęp do edukacji integracyjnej: przedszkola, szkoły podstawowe i ponadpodstawowe, ośrodek rewalidacyjno-wychowawczy ● Udzielanie informacji o prawach i ulgach osób niepełnosprawnych przez PCPR, GOPS i PZON ● Dobra współpraca z organizacjami pozarządowymi ● Na terenie powiatu zlokalizowane są: Warsztaty Terapii Zajęciowej, Powiatowy Ośrodek Wsparcia - Środowiskowy Dom Samopomocy, Zakład Aktywności Zawodowej ● Nieodpłatna pomoc prawna i nieodpłatne 	<ul style="list-style-type: none"> ● Niewielka liczba psychoterapeutów dla dzieci i młodzieży ● Duża liczba osób chorych psychicznie, w tym dzieci i młodzieży pozostająca bez dogodnej dostępności do leczenia ● Brak lekarza psychiatry dziecięcego w powiecie strzelińskim ● Słaba dostępność do psychologów dla dzieci i młodzieży ● Niewystarczająca liczba miejsc pracy w zakładach pracy chronionej zatrudniających osoby z zaburzeniami i schorzeniami psychicznymi ● Niewystarczająca ilość środków finansowych z przeznaczeniem na realizację programów i profilaktyki zdrowia psychicznego ● Deficytowe świadczenia w leczeniu stacjonarnym oraz ambulatoryjnym dla dzieci i młodzieży chorującej psychicznie ● Niewystarczająca liczba miejsc w środowiskowym domu samopomocy ● Niewielka ilość osób z zaburzeniami pozostająca w zatrudnieniu ● Stereotypowe podejście do zatrudnienia osoby z niepełnosprawnościami,

<p>poradnictwo obywatelskie</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Szeroki wachlarz inicjatyw i usług udzielanych przez organizacje pozarządowe, w tym świadczenie porad psychiatrycznych i wsparcie psychologiczne ● Zatrudnianie osób z niepełnosprawnościami, w tym z zaburzeniami psychicznymi w zakładzie aktywności zawodowej ● Funkcjonowanie na terenie Powiatu mieszkań wspomaganych dla osób z niepełnosprawnością, w tym z zaburzeniami psychicznymi ● Wysoki poziom wiedzy i doświadczenie pracowników realizujących zadania w zakresie ochrony zdrowia ● Otwartość zespołu do podejmowania nowych wyzwań ● Chęć poszerzania kontaktów i współpracy z innymi jednostkami zajmującymi się realizacją podobnych zadań ● Dostępność usług pomocy społecznej ● Dostępność zajęć profilaktycznych i terapeutycznych ● Podnoszenie kwalifikacji zawodowych przez osoby pracujące z osobami niepełnosprawnymi ● Aktywizacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych ● Współpraca, przepływ informacji i wymiana doświadczeń między instytucjami zajmującymi się problematyką osób niepełnosprawnych 	<p>zarówno ze strony pracodawcy, jak i samej osoby z niepełnosprawnościami</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Ograniczenie ilościowe beneficjentów, do których kadra jednostek pomocy społecznej jest w stanie dotrzeć ● Ograniczenia czasowe przedsięwzięć w zakresie zdrowia psychicznego, ze względu na realizację innych zadań przewidzianych dla placówek realizujących program ● Niska liczebność kadry zaangażowanych instytucji ● Mała liczba wolontariuszy ● Ubóstwo osób niepełnosprawnych ● Ograniczony dostęp do usług medycznych ● Zbyt późna wykrywalność zaburzeń psychicznych
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ● Nowa forma usług opiekuńczych w postaci usług sąsiedzkich ● Wzrost świadomości społecznej dotyczącej możliwości leczenia, terapii, aktywizacji społeczno - zawodowej osób z zaburzeniami psychicznymi ● Wzrost pozabudżetowych środków finansowych przeznaczonych na działania związane z profilaktyką ochrony zdrowia psychicznego ● Bezpłatny dostęp do świadczeń psychologa, psychiatry, terapeuty, psychoterapeuty ● Większa ilość specjalistów zatrudnionych w 	<ul style="list-style-type: none"> ● Zwiększające się zapotrzebowanie na bezpłatną pomoc psychiatryczną, psychologiczną oraz terapeutyczną w związku rosnącym odsetkiem osób zmagających się z przeciążeniem psychicznym, objawami lęku, depresją i stresem o charakterze przewlekłym i pourazowym ● Kryzys finansów publicznych, niewystarczające środki na realizację wielu zadań, w tym związanych z ochroną zdrowia psychicznego ● Mała stabilność finansowa oraz uzależnienie od środków publicznych

<p>instytucjach powiatowych</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie świadomości pracodawców w zakresie ulg i korzyści płynących z zatrudnienia osób z zaburzeniami psychicznymi i niepełnosprawnością intelektualną • Zwiększenie nakładów i działań w kierunku aktywizacji zawodowej i społecznej tej grupy osób • Realizacja programów na rzecz wsparcia osób z niepełnosprawnością „Opieka wytechnieniowa, „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” • Aktywne włączenie się gmin w diagnozę środowiskową i rozwiązywanie problemów tej grupy społecznej • Dążenie do większej współpracy instytucji poprzez tworzenie sieci wsparcia na rzecz poprawy sytuacji osób z zaburzeniami i schorzeniami psychicznymi • Intensyfikacja działań w zakresie promocji, profilaktyki i ochrony zdrowia psychicznego • Wzrost aktywności sektora pozarządowego w działaniach na rzecz promocji i ochrony zdrowia psychicznego • Aktywizowanie osób niepełnosprawnych poprzez udział w różnych formach wsparcia udzielanych w ramach projektów konkursowych i innych pozyskiwanych środków zewnętrznych • Rozwój mieszkań wspomaganych i treningowych dla osób z zaburzeniami psychicznymi i niepełnosprawnością intelektualną • Wykorzystanie promocji, edukacji i informacji na temat zdrowia psychicznego również do promocji placówek zajmujących się realizacją programu • Większy dostęp do informacji • Rozwój wolontariatu • Przelamanie stereotypów panujących w społeczeństwie • Zmniejszające się bezrobocie wśród mieszkańców Powiatu Strzelińskiego 	<p>sektora pozarządowego świadczącego usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zmniejszenie środków finansowych PFRON na realizację zadań ustawowych • Niewielka możliwość aktywizacji zawodowej tej grupy - brak propozycji zatrudnienia • Niewystarczająca dostępność lekarzy psychiatrów • Znacznie większa zachorowalność dzieci, młodzieży i dorosłych na choroby psychiczne • Poczucie zagrożenia społeczno - gospodarczego oraz militarne w związku ze zmieniającą się sytuacją w Europie i na świecie • Niewielka liczba osób ze zdiagnozowanymi zaburzeniami psychicznymi • Niewystarczająca realizacja przez gminy możliwych do zastosowania form wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi • Niski poziom świadomości społecznej na temat zaburzeń psychicznych • Niewystarczające zaangażowanie samorządów w problematykę zaburzeń psychicznych • Brak szkoleń, wsparcia pracodawców w zakresie możliwości, korzyści zatrudniania osób z zaburzeniami psychicznymi • Stereotypowe postrzeganie osoby z zaburzeniami psychicznymi oraz idąca za nim stygmatyzacja • Wstyd środowiskowy, zamykanie się, izolowanie osób z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzin • Brak kontynuacji wypracowanych sposobów, metod współpracy na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi wraz z zakończeniem danego projektu-brak perspektywicznego działania w tym zakresie
---	---

Źródło: opracowanie na podstawie materiałów ze spotkania z przedstawicielami służb i instytucji

VIII. CELE I DZIAŁANIA PROGRAMU

Cel główny: Zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi, w tym osobom uzależnionym oraz doświadczającym kryzysu psychicznego, wszechstronnej i kompleksowej opieki i wsparcia adekwatnych do ich potrzeb.

I Cel szczegółowy: 1a upowszechnienie zintegrowanego i kompleksowego modelu ochrony zdrowia psychicznego w oparciu o model opieki środowiskowej		
Zadanie	Forma realizacji	Realizatorzy i podmioty współpracujące
1) opracowanie lokalnego programu zwiększenia dostępności i zmniejszenia nierówności w dostępie do różnych form środowiskowej psychiatrycznej opieki zdrowotnej, w tym rozwoju CZP oraz placówek psychiatrycznej opieki zdrowotnej dla dzieci i młodzieży w powiecie lub gminie	- Opracowanie programu	Podmioty, których przedstawiciele wchodzi w skład zespołu
2) utworzenie CZP zgodnie z zasadami organizacyjnymi zawartymi w rozdziale 5 Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2023-2030	- Rozwój CZP funkcjonującego w strukturach Stowarzyszenia św. Celestyna w Mikoszowie - Upowszechnianie informacji o CZP oraz rodzajach zaburzeń psychicznych Kontynuacja działań w ramach CZP: - Klub Pacjenta - Sesje terapeutyczne on-line - Poradnictwo psychologiczne - zajęcia indywidualne lub grupowe, konsultacje dla par - Oddział dzienny psychiatryczny - Psychoterapia - Dojazd zespołu leczenia środowiskowego do miejsca zamieszkania pacjenta - Treningi relaksacyjne, treningi funkcji poznawczych, treningi zawodowe - Hipoterapia	Stowarzyszenie św. Celestyna

II Cel szczegółowy: 1d upowszechnienie zróżnicowanych form pomocy i oparcia społecznego

Zadanie	Forma realizacji	Realizatorzy i podmioty współpracujące
<p>1) aktualizacja poszerzenia, zróżnicowania i unowocześniania pomocy i oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w zakresie pomocy: bytowej, mieszkaniowej, stacjonarnej oraz samopomocy środowiskowej</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Rozwój istniejącej bazy usług opiekuńczych, bytowych i mieszkaniowych dla osób z zaburzeniami psychicznymi - Prowadzenie działań zmierzających do usamodzielniania się osób z niepełnosprawnościami - Utworzenie i prowadzenie mieszkań treningowych / wspomaganych - Prowadzenie działań mających na celu aktywizację społeczną osób z zaburzeniami psychicznymi w ramach wsparcia świadczonego przez Powiatowy Ośrodek Wsparcia – Środowiskowy Dom Samopomocy, tj. rehabilitację społeczną, aktywizację uczestników w życiu codziennym, terapię zajęciową, poradnictwo psychologiczne i socjalne, działania profilaktyczne - Organizacja drzwi otwartych w placówkach świadczących pomoc osobom z zaburzeniami psychicznymi - Tworzenie warunków do pełnego uczestnictwa w życiu publicznym i społecznym osób niepełnosprawnych w tym z zaburzeniami psychicznymi poprzez organizowanie imprez integracyjnych sportowych, kulturalnych, turystycznych 	<p>PCPR, GOPS, JST, NGO, POW-ŚDS</p>
<p>2) wspieranie finansowe projektów organizacji pozarządowych służących rozwojowi form oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi</p>	<p>- Ogłaszanie konkursów dla organizacji pozarządowych służących rozwojowi form oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi</p>	<p>Starostwo Powiatowe w Strzelinie, PCPR</p>

	- Dofinansowanie zadań wymienionych w art. 35a ust. 1 pkt 7 i 8 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych	
3) zwiększenie udziału zagadnień pomocy osobom z zaburzeniami psychicznymi w działalności powiatowych centrów pomocy rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> - Udzielanie specjalistycznej pomocy (psychologicznej, socjalnej, prawnej) dla osób i rodzin doświadczających sytuacji kryzysowych w ramach Punktu Interwencji Kryzysowej działającego w strukturze PCPR w Strzelinie - Uwzględnianie w planowanych szkoleniach kadry pomocy społecznej specyfiki pracy z osobami z zaburzeniami psychicznymi - Usprawnianie współpracy z ośrodkami pomocy społecznej w zakresie pomocy świadczonej na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi - Upowszechnianie wiedzy na temat powiatowych zasobów wsparcia, form i miejsc pomocy - Organizowanie spotkań przedstawicieli jednostek działających w obszarze zdrowia psychicznego oraz seminariów, konferencji dotyczących zdrowia psychicznego 	PCPR

III Cel szczegółowy: 1e aktywizacja zawodowa i społeczna osób z zaburzeniami psychicznymi		
Zadanie	Forma realizacji	Realizatorzy i podmioty współpracujące
1) zwiększanie dostępności rehabilitacji zawodowej, organizacja poradnictwa zawodowego i szkoleń zawodowych dla osób z niepełnosprawnościami, w tym z zaburzeniami	<ul style="list-style-type: none"> - Upowszechnianie informacji o dostępnych usługach i instrumentach rynku pracy - Prowadzenie rozmów doradczych - Współpraca z PCPR i Centrum Zdrowia Psychicznego w 	PUP, PCPR, NGO

psychicznymi	Mikoszowie w zapewnieniu specjalistycznej pomocy psychologicznej - Przeprowadzanie warsztatów motywacyjnych w zakresie aktywnego poszukiwania pracy, - Dobór adekwatnej formy aktywizacji zawodowej do możliwości psychofizycznych oraz predyspozycji, - Podnoszenie kwalifikacji zawodowych poprzez udział w szkoleniach - Zdobywanie doświadczenia zawodowego poprzez udział w stażach, pracach interwencyjnych	
2) prowadzenie kampanii szkoleniowo-informacyjnej adresowanej do pracodawców promującej zatrudnianie osób z niepełnosprawnościami, w tym z zaburzeniami psychicznymi	- Organizowanie spotkań, konferencji dedykowanych pracodawcom - Przekazywanie istotnych informacji poprzez umieszczenie treści na stronie internetowej i FB	PUP
3) zwiększenie udziału zatrudnienia osób z zaburzeniami psychicznymi w działalności powiatowych urzędów pracy	- Współpraca z pracodawcami i innymi podmiotami w celu dostosowania oferty do lokalnego rynku pracy - Wsparcie doradcy klienta w trakcie udziału osoby niepełnosprawnej w aktywnej formie wsparcia	PUP

IV Cel szczegółowy: 1f skoordynowanie dostępnych form opieki i pomocy

Zadanie	Forma realizacji	Realizatorzy i podmioty współpracujące
1) powołanie lub kontynuacja działania lokalnego zespołu koordynującego realizację Programu; skład zespołu ustala się w sposób zapewniający właściwą reprezentację samorządu powiatu lub gminy,	- Kontynuacja funkcjonowania lokalnego zespołu powołanego uchwałą Zarządu Powiatu w Strzelinie	Podmioty, których przedstawiciele wchodzi w skład zespołu

placówek realizujących zadania z zakresu ochrony zdrowia psychicznego, pozarządowych organizacji samopomocowych; zarząd powiatu zapewni działaniom zespołu niezbędną pomoc administracyjną		
2) opracowanie lub aktualizacja lokalnego programu ochrony zdrowia psychicznego, zawierającego szczegółowy plan zapewnienia mieszkańcom koordynowanych, medycznych i społecznych świadczeń	- Opracowanie lokalnego programu - Aktualizacja według potrzeb	Podmioty, których przedstawiciele wchodzi w skład zespołu
3) realizacja, koordynowanie i monitorowanie lokalnego programu ochrony zdrowia psychicznego	- Realizacja – wszystkie podmioty realizujące zadania określone w niniejszym programie - Koordynowanie – podmioty odpowiedzialne - Monitorowanie – podmioty odpowiedzialne według zasad opisanych w niniejszym programie	Podmioty realizujące zadania określone w niniejszym programie
4) przygotowanie i udostępnienie mieszkańcom oraz samorządowi województwa aktualizowanego corocznie przewodnika informującego o lokalnie dostępnych formach opieki zdrowotnej, pomocy społecznej i aktywizacji zawodowej dla osób z zaburzeniami psychicznymi (w postaci papierowej lub elektronicznej)	- Opracowanie i coroczna aktualizacja przewodnika oraz zamieszczanie go na stronie internetowej Starostwa Powiatowego i PCPR	PCPR, Starostwo Powiatowe w Strzelinie

V Cel szczegółowy: 1g udzielanie wsparcia psychologiczno-pedagogicznego dzieciom, uczniom, rodzicom i nauczycielom

Zadanie	Forma realizacji	Realizatorzy i podmioty współpracujące
---------	------------------	--

<p>1) zapewnienie wsparcia specjalistycznego dzieciom i uczniom, z uwzględnieniem ich zróżnicowanych potrzeb edukacyjnych i rozwojowych, ich rodzinom oraz nauczycielom przez poradnie psychologiczno-pedagogiczne przy współpracy z podmiotami działającymi na rzecz wsparcia dzieci, uczniów, rodzin, nauczycieli;</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Opracowanie diagnozy funkcjonalnej zakończonej opinią lub orzeczeniem, ze wskazaniem do pracy - Udzielanie dzieciom i młodzieży bezpośredniej pomocy psychologiczno - pedagogicznej: prowadzenie terapii psychologicznej, socjoterapii, interwencji kryzysowych, treningu zastępowania agresji, treningu umiejętności społecznych - Udzielanie rodzicom wsparcia w postaci konsultacji, treningu umiejętności wychowawczych, grup wsparcia - Realizacja warsztatów profilaktycznych dotyczących zdrowia psychicznego, uzależnień - Upowszechnianie wiedzy poprzez artykuły na stronie internetowej, w prasie 	<p>PPP, placówki oświatowe</p>
<p>2) udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej dzieciom i uczniom, z uwzględnieniem ich zróżnicowanych potrzeb edukacyjnych i rozwojowych, ich rodzinom oraz nauczycielom w jednostkach systemu oświaty</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Realizowanie zadań profilaktycznych oraz wspierających wychowawczą i edukacyjną funkcję przedszkola, szkoły i placówki, w tym wspieranie nauczycieli w rozwiązywaniu problemów dydaktycznych i wychowawczych - Prowadzenie sieci współpracy szkół - Realizacja wykładów, prelekcji dla nauczycieli, udzielanie porad i konsultacji dla nauczycieli - Prowadzenie w szkołach mediacji, interwencji kryzysowej, grup wsparcia - Rozwijanie umiejętności społecznych i psychologicznych u dzieci i młodzieży ułatwiających radzenie sobie w trudnych sytuacjach poprzez zajęcia grupowe i indywidualne - Upowszechnianie wiedzy na temat zdrowia psychicznego 	<p>PPP, placówki oświatowe, PSSE, KPP</p>

	poprzez kampanie szkolne, gazetki psychoedukacyjne - Udostępnianie informacji na temat dostępnych form opieki zdrowotnej na terenie powiatu	
--	---	--

IX. REALIZATORZY PROGRAMU

- Starostwo Powiatowe w Strzelinie
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Strzelinie
- Powiatowy Urząd Pracy w Strzelinie
- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Strzelinie
- Powiatowy Ośrodek Wsparcia – Środowiskowy Dom Samopomocy w Strzelinie
- Powiatowa Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna w Strzelinie
- Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej
- Komenda Powiatowa Policji w Strzelinie
- Stowarzyszenie św. Celestyna w Mikoszowie
- placówki ochrony zdrowia
- placówki oświatowe
- organizacje pozarządowe

X. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

- Środki własne Powiatu Strzelińskiego
- Środki własne realizatorów programu
- Narodowy Fundusz Zdrowia
- Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
- Fundusz Pracy
- Inne, w tym pozyskane ze środków zewnętrznych.

XI. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

Zespół koordynujący odpowiada za okresowe monitorowanie i ewaluację programu. Ewaluacja będzie polegać na sprawdzeniu czy w wyniku podjętych działań, osiągnięto spodziewane rezultaty. Ewaluacja oceni efektywność i użyteczność programu, oparta będzie na zebranych oraz na tworzonych we własnym zakresie informacjach, posłuży do dokonania oceny programu.

Corocznie w ramach monitoringu Zespół koordynujący realizację Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego w Powiecie Strzelińskim na lata 2024-2030 dokona dokładnej analizy realizacji programu. Monitorowanie przebiegu realizacji programu odbywać się będzie w oparciu o coroczne sprawozdania podmiotów zaangażowanych w jego realizację. Podmioty te

powinny sporządzać w terminie do końca marca sprawozdania za rok poprzedni i przesyłać je do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Strzelinie w wersji elektronicznej lub papierowej. Następnie całościowe sprawozdanie z programu za poprzedni rok zostanie przedłożone Zarządowi Powiatu w Strzelinie do dnia 30 kwietnia. W wymaganym terminie Powiat Strzeliński jako realizator programu będzie przysyłał ministrowi właściwemu do spraw zdrowia lub wskazanemu przez niego podmiotowi, sprawozdanie z wykonania zadań wynikających z programu.

Spis tabel:

1. Sytuacja demograficzna Powiatu Strzelińskiego
2. Przyrost naturalny w Powiecie Strzelińskim
3. Liczba osób leczonych w Poradni Zdrowia Psychicznego przy PZLA w Strzelinie wg rozpoznania zasadniczego w latach 2021-2023
4. Liczba porad i osób leczonych w Stowarzyszeniu Św. Celestyna w Mikoszowie w latach 2021-2023
5. Liczba osób leczonych w Stowarzyszeniu Św. Celestyna w Mikoszowie wg rozpoznania zasadniczego w latach 202-2023
6. Ogólna liczba porad udzielonych w Poradni Zdrowia Psychicznego przy PZLA w Strzelinie w latach 2021-2023 w podziale na płeć oraz grupę wiekową
7. Liczba osób leczonych w Stowarzyszeniu Św. Celestyna w Mikoszowie w latach 2021-2023 w podziale na płeć oraz grupę wiekową
8. Liczba specjalistów udzielających świadczeń zdrowotnych w dziedzinie zdrowia psychicznego w podziale na poszczególne jednostki organizacyjne prowadzone przez Stowarzyszenie Św. Celestyna w Mikoszowie
9. Statystyka zdarzeń (próby i samobójstwa) w latach 2021-2023
10. Ilość orzeczeń wydanych przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Strzelinie, wydanych w latach 2021-2023, zawierających symbol przyczyny niepełnosprawności: 01-U, 02-P oraz 12-C
11. Ilość orzeczeń wydanych przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Strzelinie, wydanych w latach 2021-2023, zawierających symbol przyczyny niepełnosprawności: 01-U, 02-P oraz 12-C z podziałem na stopień znaczny, umiarkowany i lekki
12. Ilość orzeczeń wydanych przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Strzelinie, wydanych w latach 2021-2023, zawierających symbol przyczyny niepełnosprawności: 01-U, 02-P oraz 12-C z podziałem na wiek
13. Ilość orzeczeń wydanych przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Strzelinie, wydanych w latach 2021-2023, zawierających symbol przyczyny niepełnosprawności: 01-U, 02-P oraz 12-C z podziałem na płeć
14. Ilość orzeczeń wydanych przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Strzelinie, wydanych w latach 2021-2023, zawierających symbol przyczyny niepełnosprawności: 01-U, 02-P oraz 12-C z podziałem na poziom posiadanego wykształcenia
15. Ilość orzeczeń wydanych przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Strzelinie, wydanych w latach 2021-2023, zawierających symbol przyczyny niepełnosprawności: 01-U, 02-P oraz 12-C z podziałem na ilość osób pozostających w zatrudnieniu
16. Ilość orzeczeń wydanych przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Strzelinie, wydanych w latach 2021-2023, zawierających symbol przyczyny niepełnosprawności: 01-U, 02-P oraz 12-C
17. Ilość orzeczeń wydanych przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Strzelinie, wydanych w latach 2021-2023, zawierających symbol przyczyny niepełnosprawności: 01-U, 02-P oraz 12-C z podziałem na wiek
18. Ilość orzeczeń wydanych przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Strzelinie, wydanych w latach 2021-2023, zawierających symbol przyczyny niepełnosprawności: 01-U, 02-P oraz 12-C z podziałem na płeć
19. Rodzaje udzielonego dofinansowania w latach 2021-2023 (BD-brak danych)

20. Realizacja Programu Aktywny Samorząd w Powiecie Strzelińskim w latach 2021-2023
21. Orzeczenia wydane przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Strzelinie w latach 2020-2023
22. Udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej przez Poradnię w latach 2020-2023
23. Realizacja Programu „ARS, czyli jak dbać o miłość” na terenie Powiatu Strzelińskiego w latach 2021-2023
24. Liczba dzieci posiadających opinie i orzeczenia z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej
25. Liczba uczestników ze względu na rodzaj niepełnosprawności w latach 2021-2023
26. Liczba uczestników oraz koszty funkcjonowania Warsztatu w latach 2021-2023
27. Liczba uczestników Warsztatu w latach 2021-2023 posiadających orzeczenia o stopniu niepełnosprawności z symbolem 01-U, 02-P, 12-C
28. Liczba osób z upośledzeniem umysłowym i schorzeniami psychicznymi objętych opieką przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Borowie
29. Liczba osób z upośledzeniem umysłowym i schorzeniami psychicznymi objętych opieką przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kondratowicach
30. Liczba osób z upośledzeniem umysłowym i schorzeniami psychicznymi objętych opieką przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przewornie
31. Liczba osób z upośledzeniem umysłowym i schorzeniami psychicznymi objętych opieką przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzelinie
32. Liczba osób objętych specjalistycznymi usługami opiekuńczymi w Gminie Strzelin
33. Liczba osób z upośledzeniem umysłowym i schorzeniami psychicznymi objętych opieką przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wiązowie
34. Liczba osób objętych specjalistycznymi usługami opiekuńczymi w Gminie Wiązków
35. Liczba uczniów z orzeczeniem o lekkim, umiarkowanym i znacznym stopniu niepełnosprawności w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Skoroszowicach w Zespole Placówek Oświatowych w Strzelinie w latach 2021-2023
36. Liczba osób bezrobotnych i poszukujących pracy zarejestrowanych w PUP w Strzelinie w latach 2021-2023, w tym z symbolami przyczyny niepełnosprawności 01-U, 02-P, 12-C (wg stanu na koniec roku)
37. Liczba osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Strzelinie w latach 2021-2023
38. Liczba osób z niepełnosprawnością skierowanych na aktywne formy pomocy
39. Analiza SWOT

Spis wykresów:

1. Przyrost naturalny w Powiecie Strzelińskim
2. Opieka psychiatryczna i leczenie uzależnień osób dorosłych w Polsce w roku 2023 (400k = 400 tys.)